ՆՈՒՄԵՐՕ 1847 — 1883 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 9—10 ՊԱԶԱՐ—ՊԱԶԱՐ ԷՐԹԷՍԻ — ՍԷՏԻՆՃԻ ՍԷՆԷ

ԹԷՐՃԷՄԱՆԸ ԷՖՔԵԱՐ

ՄԷՎԱՏՏԸ ՓՕԼԻԹԻՔԻՅԷ ԻԼՄԻՅԷ ՎԷ ՄԻԼԼԻՅԷ

ՎԷ ՍԱՒՐԷՅԻ ՃԱՄԻ ՆԷՎԱՄԻ ԿԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

ԱՊՕՆԷ ՇԻՐԱԹԼԱՐԸ

Մէճմուէյէ 20 ղրուշտան

ՍԹԱՄՊՕԼ ԻՉԻՒՆ

Պիր սէնէլիք . . . . . . 200 ղրշ.
Ալթը այլըգ . . . . . . 105 »
Իւչ այլըգ . . . . 55 »

ՎԻԼԱՅԷԹ ԻՉԻՒՆ

Բօսթա իլէ իրսալ օլունաճագլար իչիւն

Պիր սէնէլիք . . . . . 240 ղրշ.
Ալթը այլըգ . . . . . . 125 »

40 ՓԱՐԱ

ԻԼԱՆԱԹ ՇԻՐԱԹԼԱՐԸ

Պէշէր սաթըրը իչիւն

1 վէ 2 վէ 3ինճի սահիֆէյէ . . 5 ղրշ.
4իւնճիւ սահիֆէյէ . . . . 2 »
ԻԹԹԱՐ. Պաշգա, Շիրքէթ վէ ումուրը սաիրէ աիտ իլանաթ.
2 վէ 3իւնճիւ սահիֆէլէրէ . . 6 ղրշ.
4իւնճիւ սահիֆէյէ . . . . 4 »
Զիյատէ միւտտէթ իչիւն իլանաթ պահը բազարլըգ օլուր:
Մէվատը նաֆիյա տաիր պէնտլէր մէճճանէն գապուլ օլունաճագ վէ տէրճ օլունմայան էվրագ իատէ օլունմայաճագ տըր:

40 ՓԱՐԱ

Խատրէխանէսի, հէյէթը Թահրիրիյէսի վէ մաթպաասը, Սիրքէճիտէ Պապը Ալի ճատտէսինտէ Նումէրօ 20 խանէտէ տիր: — Կազէթանըն ումուրը իտարէ վէ Թահրիրիյէսինէ աիտ քեաֆֆէի մէվատտ հագգընտա Միւտիրի կազէթա Տիգրան Ճիվէլէքեանա միւրաճաաթ օլունմագը լազըմ, քեաֆֆէի մէքթուպլարըն տախի անըն նամընա կէօնտէրիլմէսի իգթիզա իտէր:

ԿԻՒՆԼԻՒՔ ՀԱՎԱՏԻՍ

Զանն օլունտըղընա կէօրէ Պաշըը Սէֆիր ինկիլիզ տոնանմասընըն գօմանտանը ամիրալ Լօրտ Ճօն Հայ' պիր մըգտար էրքեանը Հարպիյէ պէրապէր եազընտա Տէրսաանէյէ կէլիպ, Ֆրանսըզ ամիրալը Մ. Գրանց կիպի հուզուրը Հազրէթը Շէհրիյարիյէ չըգաճագ տըր:

Տօնանմաի մէզքիւր գարիպէն իզմիրէ պիլագիմէ, օրատա միւտտէթը գալիլէ գալըպ քէօմիւր ալտըգտան սօնրա Գըպըըսա կիտէճէք, վէ պիր իքի կիւն օրատա գալտըգտան սօնրա, կիրիտէ ուղրայարագ Մալթայա հարէքէթ իտէճէք իմիշ:

—

Բէթրօլ կազը ախըօըհթօ բուսումը մէսէլէսինին' Թարաֆէյնէ մուճիպը մէմնունիյէթ սուրէթտէ Թէսվիյէ օլունտըղը հէր նէ գատար եազըլմըշ իսէ տէ, մուախխէրէն ալընան պիր խապէրէ կէօրէ, քէյֆիյէթ պէօյլէ օլմայըպ, տէբօղիթօ իմթիյազը սահիպի Ըամի պէյ իլէ պազը սէֆարէթլէր արասընտա բուսումըն ֆաշիշ ֆիյաթըըլա տիկէր պազը նօգթալարտան տօլայը մէվճուտ օլան միւշքիւլաթ' գօմիսիօնը մախսուսը թարաֆընտան թէտգիգ ու իքմալ օլունուր օլունմազ, Թիճարէթ Օտասը' պու մէսէլէնին Թիճարէթը Օսմանիյէյէ բէք գիյամէ Թաալլիւգի օլտուղընը պիլիթթիւան, քէնտիսինին տէ գօմիսիօնը մէզքիւրէ պիր միւրախխաս կէօնտէրմէյէ հազըր օլտուղունը Խարիճիյէ Նէզարէթինէ իշար իթմիշ օլմաղլա, Նէզարէթը միւշարէլէյհա' պու Թէքլիֆի գապուլ իթմիշ, վէ չիմտի գօմիսիօն' Թէտգիգաթը էվվէլիյէսինէ խիթամ վէրմէք վէ սօնրա իշին էսասընա կիրիշմէք իչին Թիճարէթ Օտասընըն քէնտի միւրախխասընը նասպ իթմէսինէ պէքլէմէքտէ իմիշ:

—

Ալէմանիա հիւքիւմէթի բաթէնթա բուսումընը գապուլ իթմէսիյլէ չիմտի իչ եալընըզ ինկիլիզ հիւքիւմէթինէ գալմըշ օլմաղլա, ինկիլթէրրա սէֆիրի լօրտ Տըֆիրին' պիլէճիւմլէ տէվլէթլէրին մուվաֆագաթընտան սօնրա հիւքիւմէթը մէթպուաայը Թարաֆընտան պու պապտէ կէօնտէրիլէճէք Թալիմաթը ճէտտէյէ պէքլէմէքտէ տիր:

—Տիւն Քէօսթէնճէտէն չէհրիմիզէ 408 նուֆուս խալամ մուհաճիրի վիւրուտ իթմիշ տիր:

ՉԷՇՄԷՏԷ ՏԷՀՇԷԹԼԻ ԶԷԼԶԷԼԷ

Զէլզէլէ աֆէթզէտէկեանընըն Թաշգիւ վէ Թէրֆիհը ահվալի իչիւն Զէչմէյէ ազիմէթ իթմիշ օլան իզմիր վալիսի Նաշիտ բաշա հազրէթլէրի' էմվէլքի կիւնքի Թարիխլէ Տախիլիյէ Նէզարէթինէ ատիւտէքի Թէլէկրաֆը քէշիտէ էյլէմիշ տիր.

6 Թըշրինը էվվէլ (հօկտեմբեր) տէնէ 99 Թարիխլի Թէլէկրաֆնամէյի նէզարէթ բէնահիլէրի տէսթը Թաագիմէ ալընտը: Վուրլա գազասընտա 200 խանէ միւնհէտիմ' օլարագ 1000 նուֆուս աչըգտա գալմըշ վէ 2 քիշի վէֆաթ իտէրէք 17 քիշի մէճրուհ օլմուշ տըր: Պունլարըն սայէի խիլաֆէթբէնահիտէ քեամիլէն չատըրլարա վէ պարագալարա եէրլէշտիրիլմիշ վէ մէէքիւլաթա միւթէալլիգ իհթիյաճլարը տէֆ իտիլմէքտէ պուլունմուշ օլտըղընը պիլգիւմթ օրայա ազիմէթիլէ միւշահէտէ էյլէտիմ: Չէշմէյէ միւլհագ օլուպ քիւլլիյէն խարապ օլան խանէլէր 10 գարիյէտէ 3639 խանէտէն իպարէթ օլարագ, 57 քիշի վէֆաթ էյլէմիշ վէ 151 նուֆուս մէճրուհ օլմուշ տըր: Աչըգտա գալան 14 697 նուֆուս սայէի Շահանէտէ խաշէ վէ բէյտէրրէյ ճէլըպ իտիլէն չատըրլարա վէ ինշա օլունան պարագալարա եէրլէշտիրիլմէքտէ տիրլէր: Մէճրուհին' խասթախանէ Թարզընտա եաբըլան պարագալարա եէրլէշտիրիլէրէք միւթէատտիտ աթըպպա վէ ճէրրահ մարիֆէթիլէրիլէ Թէտավի իթտիրիլիպ, Նէֆսը Չէշմէ գասապասընտաքի եանըյէնին 100տէ 25ի ճիգիճէ գէտէլէնտիկլի ճիհէթլէ, աչըգտա գալտըգլարընտան պաշլար իսթիճանէ իտէն պունլար իսէ, խիլաֆը վագը արզուհալ իթմիշլէր տիր: Սայէի գուտրէթվայէի հազրէթը վէլինիմէթիտէ միւսաատ օլունարըն խաշէ վէ իսքեանընա եար ու աղեարըն թարիֆինի տավէթ էյլէմէյէճէք տէրէճէլէրտէ սիւրաթ վէ տըգգաթ օլունմագտա օլտուղունու արզ ու Թէէմին էյլէրիմ', Բէխս-Տէրէ գարիյէսինտէ ֆէլաքէթզէտէ օլան գուրանըն վասաթընտա վէ սահիլէ գարիպ պուլունտըղընտան, օրասը մէրքէզը Թէմվիր իթթիխազ օլունարագ, ֆէրիգ Սալիհ բաշա հազրէթլէրի իլէ մէմուրինը սաիրէ օրատա պուլունտուրուլարագ, վէ չաքըրլէրի տէ պիգգաթ մուայէնէ իտէրէք ուծում աֆէթզէտէկեանըն էսպապը իսքեան վէ իսթիրահաթլարընա ֆէվգէլատէ իթինա վէ գայրէթ վէ Թաշիլը բիգարի ալէ պէրապէր խիթճլապը տավաթը խայրիյէթ այաթը խիլաֆէթբէնահիլէ սարֆը մագտէրէթ օլունտուղընը արզ էյլէրիմ', ֆէրման:

8 Թըշրինը էվվէլ 99

* *

Աֆէթզէտէ օլան մահալլէրէ իզմիրտէն կէօնտէրիլէն հէյէթը աթըբպա վէ ճէրրահին վէ էճզաի Թըպպիյէ վէ էդվէվէ չատըր վէ պարագա ինշասը իչիւն քէրէսթէ վէ սաիր լէվազըմաթ վէ մէէքիւլաթ հագգընտա մալիւմաթը մուֆասսալէյի հավի իզմիր վիլայէթինտէն Տախիլիյէ Նէզարէթինէ միւթէտէֆ Թարիխլէր իլէ պիր խայլը Թէլէկրաֆլար վիւրուտ իթմիշ տիր:

Մէզքիւր Թէլէկրաֆլարտան պիրինտէ զիքր օլունտըղընա կէօրէ, պու տիւրլիւ միւսիպէթլէրտէն իւրքիւթուլէն խալքըն էմնիյէթը պախշ օլան պիր սիւրաթ վէ գայրէթլէ թարաֆը հիւքիւմէթտէն կէօրիլէն մուավէնէթ, գալպլէրի իւրքիւթէն միւսիպէթի պիլլիւ մէթիւ օլտուղունա վէ եարքէ Ճէզալիէ բէշա օլմայու պէք մէծ ժանտարմա էֆրատը տախի սէֆք օլունտըղը պէյան գըլընմըշ տըր:

* *

Թէզալիէ իզմիր վիլայէթինտէն չէքիլէն պիր Թէլէկրաֆնամէյէ նազարէն, աֆէթզէտէկեանա իանէ ճէմ ու իրսալինէ իզմիրճէ գուսուր իտիլմէտիյի կիպի, միւշհագաթճա տա իանէ ճէմ իտիլիյօր իմիշ:

Ճէզաիրը-Պահրը-Սէֆիտ վիլայէթինտէն քէշիտէ օլունան պիր Թէլէկրաֆ տախի' վիլայէթ տախիլինտէ Թէշքիւլ իտէն գօմիսիօնլար մարիֆէթիյլէ ճէմ իանէյէ Թէշէպպիւս օլունմուշ տըր:

* *

Ճէզաիրը-Պահրը-Սէֆիտ վիլայէթինտէն Տախիլիյէ Նէզարէթինէ չէքիլէն պիր Թէլէկրաֆա կէօրէ, Սագըզտա զէլզէլէտէն կէօյա պիր խայլը խասարաթ վագը օլմուշ տըր տէյի 4 նէֆէր Լէպալիղ վէ պիր խայլը խանէ իլէ Բիրէտէն հարէքէթլէ Սագըզա վիւրուտ իտէն պիր Ֆրանսըզ ղըրհըլը 10 Թօբու վէ 320 նէֆէր ասաքիրի համիլ իմիշ:

Մէզքիւր վաբօր ճէզիրէի մէզքիւրէյէ հինը վիւրուտինտէ 21 բարէ Թօբ էնտախթը իլէ Սագըզ գալէսինի սէլամլատըղընտան, գալէ Թարաֆընտան տախի պէր գարար մուգապէլէ օլունմըշ տըր:

Մէզքիւր սէֆինէ պատէհու Չէշմէյէ միւթէվէճճիհէն հարէքէթ էյլէմիշ տիր:

* *

Թէզալիէ վիլայէթը մէզքիւրէտէն Տախիլիյէ Նէզարէթինէ իչար օլունտըղընա կէօրէ, սէպտէմպէրին 15ինճի կէճէսի Ֆէսիյէտէ չիտտէթլիճէ պիր զէլզէլէ վուգու պուլմըշ իսէ տէ, խասարաթը մուճիպ օլմամըշ տըր:

*

Իչիտիլտիյինէ կէօրէ, եավէրանը հազրէթը Շէհրիյարիտէն միրալայ Սիւլէյման պէյ' աֆէթզէտէկեանը մէզքիւրէնին իւտանէ ահվալլէրինէ մուավինէթ իչին պու քէրրէ պիր ինկիլիզ վաբօրընա րաքիպէն վէ Զէշմէյէ միւթէվէճճիհէն Տէրսաանէթէն հարէքէթ էյլէմիշ տիր:

Չէշմէ վէ սաիր մահալլէր իլէ պէրապէր պու քէրրէ Սագըզտա վուգու պուլան զէլզէլէտէն եալնըզ պիր քիշի պիր տուվար ալթընտա գալարագ Թէլէֆ օլմուշ, վէ պուլունան պաշգա ճէզիրէի մէզքիւրէտէ նուֆուսճա հիչ պիր Թէլէֆաթ վագը օլմամըշ տըր:

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

Աժանս Հավաս [illegible]

Իսքէնտէրիյէ 19 հօկտ.

Սըհհիյէ մէճլիսինտէն վէրիլէն հօկտեմբեր 18ինճի կիւնքի գօլէրա բաբօրթօսը տըր.

Իսքէնտէրիյէտէ 3 քիշի գօլէրատան Թուլթուլում ի վէֆաթ իթմիշ տիր:

Վիէննա 19 հօկտ.

Ռուսիա սէֆարէթինին աթէշէ մէմուրը միրալայ Գօլպար' Պուլկար օրտուսընըն էնիրտէն Թէնսիգի մէսէլէսի իլէ էմրէթ խըտմէթինէ պուլունան Ռուս զապիթանընըն ահվալի հագգընտա բրէնս Ալէքսանտր իլէ միւզաքէրէ իթմէք իչիւն Սօֆիայա միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իթմիշ տիր:

Լօնտրա 20 հօկտ.

Պէրլինտէն Թայմզ-ա աթիլտէն Թէլէկրաֆ քէշիտէ օլունմըշ տըր.

«Բրէնս Պիզմարգ աղրըմա խասթա տըր: Քէնտի հէքիմլէրի աստա գիշեօրմամասընը նասիհաթ իթմիշլէր տիր:»

Աժանս Բիւթէյի [illegible]

Շանհայ 20 հօկտ.

Պուրատա սուրէթը մէվսուգէտէ րիվայէթ օլունտըղընա կէօրէ, 2500 նէֆէրտէն իպարէթ պիր Չինլի ֆըրգասը' իսթիքշաֆաթը ասքէրիյէ իճրասը իչիւն անգարիպ Աննամ մէմալիքինէ տօղրու հարէքէթ իտէճէք տիր:

Շանհայ 20 հօկտ.

Աննամ հիւքիւմէթինէ մուավէնէթ իթմէք իւզրէ 2500 նէֆէր Չին ասքէրինին Աննամա սէվք օլունտըղընա տաիր օլան շայիա քէաշը սըհհէթ իթմէմիշ տիր:

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Ռումանիա հիւքիւմէթի Թարաֆընտան Խարիճիյէ Նազըրը Արիֆի բաշա հազրէթլէրինէ [illegible] Նիշանընըն պիրինճի րիւթպէսի,

Խարիճիյէ միւսթէշարը Տաթեան Ցարուֆյիւն էֆէնտի հազրէթլէրի իլէ մէքթուպճի Խարիճիյէ Րէֆէթ պէյ էֆէնտի հազրէթլէրինէ [illegible] Նիշանընըն պիրինճի րիւթպէսի,

Միւսթէշար մուավինի Զայեան Իլեաս էֆէնտիյէ Նիշանը մէզքիւրըն իքինճի րիւթպէսի,

Թահրիրաթը Խարիճիյէ միւսթէշարը քիթապէթի վէքեալէթինտէ պուլունան Նասուհ էֆէնտիյէ Նիշանը մէզքիւրըն իքինճի րիւթպէսի,

Մագամը Սատարէթ Թէրճէմանը Վէքիլ էֆէնտիյէ Նիշանը մէզքիւրըն իւչիւնճի րիւթպէսի,

Նէզարէթը Խարիճիյէ Թէրճէմանը Կիւլլապեան Միքայէլ էֆէնտիյէ Նիշանը մէզքիւրըն իւչինճի րիւթպէսի,

Թահրիրաթը Խարիճիյէ էվրագ միւտիրի Ֆէթհի պէյէ Նիշանը մէզքիւրըն իւչինճի րիւթպէսի իհսա օլունմուշ տըր:

Իշպու Նիշանլար Ռումանիա տէվլէթինին Տէրսաատէթ սէֆիրի Մ. Մավրօճէնի Թարաֆընտան Պապը Ալիյէ Թագտիմ գըլընմըշ տըր:

—Ավստրիա սէֆիրի Պարօն Գալիս էվվէլքի կիւն հուզուրը Շահանէյէ գապուլ պույրուլուպ, իլթիֆաթը ֆէվգէլատէի հազրէթը Շէհրիյարիյէ նայիլ օլմուշ տըր:

—Թ. [illegible] գավլինճէ, եագընտա Մէճարիֆ Նէզարէթի Թարաֆընտան պիր լիսան մէքթէպի ինշա իտիլէրէք, պունտա ֆրանսըզ լիսանը սուրէթը միւքէմմէլէտէ Թէտրիս իթտիրիլէճէքմիշ: Պու մէքթէպէ խարիճտէն ալընաճագ Թալէպէտէն պաշգա Պապը Ալի գալէմլէրինտէն տախի պազը էֆէնտիլէրէ կիւնտէ 2շէր սաաթ տէվամ իթտիրիլէրէք, մէճպուրէն Ֆէննէ լիսանը էօյրէթտիրիլէճէքմիշ: Մէքթէպը մէզքիւրէ 25 եաշընտան եօգարը Թալէպէ գապուլ օլունմայաճագ, վէ միւտավիմէլէրինտէն սէնէվի պիր մըգտար իւճրէթը Թահսիլիյէ ախզ օլունաճագ մըշ:

—Գարաքէօյ քէօբրիւսինին կէչէնտէ պիր սէֆինէնին չարբմասը իլէ զարար օլան պիր քիւչիւք գըսմը Թէրսանէտէ եէնիտէն իմալ իտիլմէքտէ օլուպ, խիթամընտա մուվագգաթէն եաբըլան տիւչէպ բարչա եէրինէ Թագըլաճագ իմիշ:

—[illegible] (Խարբութ) Նամը իլէ պու քէրրէ վիլայէթը մէզքիւրէտէ պիր կազէթա նէշր օլունմայա պաշլամըշ տըր:

—Հալէպտէն Մէ[illegible] նաքըլտըղընա կէօրէ, շէհրը մէզքիւր սիլահ խանէսինտէն 200 Մարթինի-Հանրի Թիւֆէնկի չալընըպ, Պէտէվիլէրէ սաթըլմըշ, վէ Պէտէվիլէր Թարաֆընտան տա պու սիլահլար վասէթասըյլա իճրայի Թաատտիյաթ օլունմուշ օլտուղընտան, մէզքիւր սիլահխանէնին մէմուրը պուլունան զապիթ պիթթէտգիգ Թահթը Թէվքիֆէ ալընմըշ տըր:

—Իզմիր վիլայէթինտէն չէքիլէն պիր Թէլէկրաֆա նազարէն, Թահթը Թէվգիֆտէ պուլունան Արնավուտ Պէլ Հասան նամ' շագինին ավէնէի մէշհուրէսինտէն Զօյազ Գօսթի վէ անըն եաթագը Հիւսէյին պու քէրրէ Թիրէտէ Թէրտսիթ օլունմըշլար տըր:

Բէյա էշգըյայի մէշհուրէտէն Մուսթաֆա նամ շագի տախի Մուղլատա գաթլ իտիլմիշ տիր:

—[illegible] Նամ տէնիզ ալթը Թէլէկրաֆ գումբանեասընըն բէխսի Մ. Բինտըր' կէչէն կիւն Տախիլիյէ Նազըրը Խաշիմ բաշա հազրէթլէրի իլէ վուգու պուլան եազտըղըմըզ միւլագաթընտա, Թարաֆը հազրէթը Շէհրիյարիտէն հագգընտա կէօսթէրիլէն էլթաֆը պիրայանտան տօլայը պէյանը Թէշէքքիւր իթմիշ, վէ բիւքիւպինէ մախսուս օլան Վ.Լ.Բ. նամ վաբօրտա պազը զէվաթը քիրամա պիր զիյաֆէթ քէշիտէ էյլէտիքտէն սօնրա, էվվէլքի կիւն Լօնտրայա միւթէվէճճիհէն Տէրսաատէթտէն հարէքէթ էյլէմիշ տիր:

—Ռուսիա վէ Ավստրիա սէֆիրլէրի' էվվէլքի կիւն Պապը Ալիյէ պիլաղիմէ, Սատրազամ վէ Խարիճիյէ Նազըրը վէ Տաթեան Ցարուֆյիւն էֆէնտի հազարաթը իլէ պիրէր սաաթ գատար միւլագաթ իթմիշլէր տիր:

(Սաիր հավատիսամըզ իքինճի սահիֆէյէ միւրաճաաթ օլունա)

ԱԶԳԱՅԻՆ

Էվվէլքէ իւան իտիլտիկի վէճհ իլէ, ճումաա էրթէսի վէ բազար կիւնլէրի պիր խայլի բէյհային վէ միւթէպէրանը միլլէթ Խասքէօյտէ Բաթրիգ Ամէն. Տ. Նէրսէս Սրբազան հազրէթլէրինին խումինէ միւսաատիֆ օլան եէվմը մախսուսընը Թէպրիք իթմիշ օլտուգլարը կիպի, Մէզահիպ միւտիրիյէթի Թարաֆընտան Սէրմէտ էֆ. վէ Ռում բաթրիգխանէսի Թարաֆընտան տա Ռում բաթրիգ վէքիլի իլէ գաբու քեահեասը ճումաա էրթէսի կիւնի բասիմէի մէզքիւրէնին իֆասը իչիւն Խասքէօյէ պիլաղիմէ, Բաթրիգ Սրբազան հազրէթլէրի Թարաֆընտան իլթիֆաթը լազըմէ իլէ գապուլ օլունմուշլար տըր:

Միլլէթ մէճլիսը ումումիսինին Մայր Դիւանը տա' [illegible] եազտըղը կիպի տէյլիւ ճումաա էրթէսի կիւնիւ, էլլա պիզիմ եազտըղըմըզ կիպի տիւնքի բազար կիւնիւ սաաթ 7տէ Խասքէօյտէ Բաթրիգը միւշարէլէյհ հազրէթլէրինին նէզտինէ կիտէրէք, անը բասիմէի Թէպրիքաթըյի իֆա իթմիշ, վէ պու միւնասէպէթլէ Ատենապէտ Դազարոսեան Քրիստոստոր էֆէնտի իրատը մէզալ իտէրէք, «Միզի իչիւն ուզուն էօմիւր, լաքին սաղլամ պիր էօմիւր Թէմէննի իտէրիմ. սիզին Բաթրիգլիկինիզ միլլէթէ ֆախիտէլի տիր, վէ տահա զիյատէ ֆախիտէլի օլմագ իչիւն սըհհաթ ու աֆիյէթինիզ լազըմ տըր, վէ մինդայրէ հասաթին տուվա իտէրիմքի անը իսթիգամէթլէ տէվամ իտէսինիզ տէ Գատէր սիզի տահա էրիշքէք մէմուրիյէթլէրէ նասիպ էյլէսին: Էրմէնի միլլէթինէ սիզէ իսիմտաշ պէօյիւք Հայրապետլէր կէլմիշ տիր. չէթինտէն արզու իտէրիմ քի սիզ տէ անլէրին զիմմէրի մուգատտէսէսինէ կէչէսինիզ, զիրա լայըգսընըզ» եօլլու Թէմէննիյաթտա պուլունմուշ տըր:

Բաթրիգ Ամէն. Տ. Նէրսէս Սրբազան հազրէթլէրի' Ատենապետ էֆ.յէ ճէվապէն «Պու Թէմէննիյաթընըզ մուճիպը Թէշէքքիւրիմ օլույօր, զիրա պանա աթֆ իթտիկինիզ էֆալը իֆա իթմէք իչիւն մուճիպը գայրէթ տըր. պունը Միլլէթ Մէճլիսը ումումիսինին կէչէն սէնէքի տէվրը իճթիմաընտա Թայինի միւնասեպէթիյլէ տէ պէյան իթմիշիմ տիր, Թէքրար տէրիմ քի, պէն միւքթէտէր տէյիլիմ', սիզին վէ միլլէթին արզուլարընը քէմալը զայրէթլէ իճրա իթմէք իչիւն միւքթէտիր պիրինի պուլմալըըընըզ» տէմիշ տիր:

Ատենապետ էֆէնտի պունա ճէվապ վէրէրէք շու եօլտա պէեանը էֆքեար էյլէմիշ տիր.— «Պէն իքի պուչուգ սէնէ էվվէլ սիզէ սէօյլէմիշիմ տիր. օ զէման տիկէր պիր վէսիլէ իլէ բէամէն Միլլէթ մէճլիսը ումումիսի Թարաֆընտան Զամը իւչունճմէսալիքի նէզտինէ կէլտիկիմտէ, «սիզ իւմիտինիզի եալընըզ պէ-«նիմ ուգէրիմէ գօյմանըզլա, միլ-«լէթտէ բաթրիքլիկէ միւնասիպ «տիկէր պիր զաթ պուլունմատը-«ղընը իմա իտէյօրսընըզ» տէտինիզ վէ իլավէթէն «պու էֆքեա-«րընըզա Թէէսսիւֆ իտէրիմ» սէօյլէտինիզ: Խաթըրընըզա կէլիր մի, Սրբազան Հայր, պէնտինիզ օ զէման «Միլլէթտէ տէյիլ քի «սիզին կիպի լիյագաթըլըար պու-«լունմազ, պէլքի տահա զիյատէ «ղայրէթլիլէր պուլունուր, լաքին «սիզին մէճրիւպէքեարլըղընըզ' «տիկէրլէրին Թէֆէվվիւգ ինտէն «-(էկէր վար իսէ)- զիյատէ տիր.» տէտիմ: Թարիխլէրտէ օգունտուղու վէճհլէ, սիզ օ խիզմէթլէր գարթէնսընըզ քի, հէր նէ գատար միւճէրրէպ զայրֆ իսէ տէ, զէմանէնին հավա վէ սուլարընա աշնա օլտուղընտան, սէֆինէի միլլէթէ տահա էմին պիր Թարիգլէ գումանտա իտէր. պիզիմ իթթիգատ վէ հըսսիյաթըմըզ պունտան իպարէթ տիր.»

Իշպու բասիմէտէ պիր չօգ զէվաթ հազըր պուլունտուղլարը կիպի, բէյաթըրէյ պաշգալարը տա կէլմէքտէ պուլունմուշ տըր:

—

Ս. Էջմիածինտէն եազըլան պիր մէքթուպտա օգունտըղընա կէօրէ, սէպտէմպէրին 24ինճի ճումաա էրթէսի կիւնի Սբ. Գէորգ եօրթուսը օլմագ միւնասեպէթի իլէ, Էջմիածինտէ վագը Գէորգեան ճէմարանըն 9րնճը տէվրը սէնէվիսի, վէ մուէսսիսի մէրհում Գէորգ Դ. Սրբազան կաթողիկոսըն վէֆաթընըն պէրու խամինէ միւսաատիֆ օլան կիւնիւն իլը սէնէսի օլտուղընտան, եէվմը մէզքիւրտէ հէմ մէքթէպը մէզպուրտէ պէօյիւք զիյաֆէթ իճրա իտիլմիշ վէ հէմ տէ մէրհումըն միւշարէլէյհին մէզարը իւզէրինտէ տուվալար օգունմուշ տըր:

Իշպու զիյաֆէթ վէ ալինլէրին Թաֆսիլաթընը հավի օլան մէքթուպ եարընքի նիւսխէմիզտէ տէրճ օլունաճագ տըր:

—

Չորրորդ բացակայութեամբ Ժողովէն հրաժարեցուցեալ հրատարակեցաւ Բարադամեան Տիգրան էֆէնտի:

Իսկ երրորդ բացակայութիւն ունեցած են.

Տ. Գաբրիէլ քահանայ Խանճեան
Տօգ. Նշան էֆ. Այվազեան
Միհրան » Պահճէգաբուլեան
Վիչէն » Օրմանեան
Միքայէլ » Մամիկոնեան
Կարապետ » Երէցեան
Նշան » Գարագաշեան

—

Գաֆգասիատան Խուսուսի օլարագ եազըլան պիր մէքթուպտա օգունտըղընա կէօրէ, կէչէնլէրտէ Երեւան վէ Թիֆլիստէ պազը Էրմէնիլէր ալէյհինտէ պիր Թագըմ վաքի չիւպհէլէր պէյանըյլա անլէրին Թահթը Թէվգիֆ վէ իսթինթագա ալընմալարընա սէպէպ օլան Երեւան վալիսի Շալիկօֆ մէմուրիյէթը մէզքիւրէտէն չըգարըլըպ, էրինէ կէնճ տէն Մ. Աղուտֆիէվ Թային օլունմըշ տըր:

—

Տէրսաատէթտէ Նէնի Ճամիտէ վագը Ալաքվէրտեան Տիգրան էֆէնտինին էճզախանէսի պու տէֆա Լայիլի ճամիսի գարշըսընտա 15 նումէրօլու մաղազայա նագլ օլունտըղը, վէ օրատա տախի պէրվէճհը սաբըգ էհվէն ֆիյաթլա Թազէ վէ նէֆիս իլաճլար վէ էյի ճինս պալըգ եաղը վէ ճէզէրի սաիրէ սաթըլաճաղը' կազէթամըզըն 4 սահիֆէսինտէ միւնտէրիճ պիր իլանտա սահիպի Ալաքվէրտեան Տիգրան էֆէնտի Թարաֆընտան Թաաահիւտ վէ իլան իտիլմէքտէ օլմաղլա, լիւզումը օլանլարըն մէզքիւր էճզախանէյէ միւրաճաաթ իտէճէքլէրինի մէմնունիյէթլէ պէյանը էյլէրիզ:

—

Վանէն գանգան լուրեր կուգան: Լուր կայ, թէ ակոյն ժողովրդեան կողմանէ պատգամաւորութիւն մը գացեր է առ Տ. Խրիմեան Սրբազան' ընդդէմ ժողովրդեան ստորագրած գրոյն վրայ իրեն ծանօթութիւն ու բացատրութիւն պահանջելու համար: Լուր կայ, թէ Տ. Խրիմեան Սրբազան բողոք բարձած է առ բարձրը. մեծ Եպարքոսն, առարկելով թէ իր ստորագրած գիրն ի սկզբան իրեն կարդացուածին յարեւմանը չէ: Այս վերջին լուրը անհաւատալի կ'թուի մեզ, որովհետեւ ապաքէն Տ. Խրիմեան հեռագրով և նամակաւ ծանուցած է Պատրիարքարանի, թէ իր ստորագրած գրոյն իմաստը յեղափոխեալ հրատարակուած է, և թէ պատճէնները կուզէ, որ տեսնէ և պէտք եղածը ընէ, սակայն պատճէնները տակաւին առ ինքն հասած չէն ըլլար, եթէ երբէք Պատրիարքարանէն ուղարկուած են:

* *

Զրոյց կայ թէ կայսերական պալատէն հրաման եղած է Բ. Դրան' կարգադրել ազգային ծանուցեալ խնդրոց մէկ քանին. սակայն չեմք կարող երաշխաւորել այս զրոյցին ստուգութիւնը: (Փունջ)

Իւթթիւալիմիզ կէօրէ, Փունջըն տէտիկի պիր գաչ մէսէլէլէր' Տէրսաատէթտէ գալմըշ օլան առաջնորդլար իլէ Սիս կաթողիկոսլըղընըն Պէրաթը մէսէլէլէրի տիր:

ԳԻՐԱԼԸԳ ԽԱՆԷ

Սամաթիատա Աղա Համամը ճիվարընտա Թրամվայ ճատտէսի քէնարընտա ազարճա չէշմէսի իւզէրինտէ քեարկիր աթլը օտալը միւշթէմիլ պիր պապ քեարկիր խանէ' իճարա վէրիլէճէքինտէն, Թալիպ օլանլարըն մաթպաամըզա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր:

5—1

ԿԷՕՄՐԻԿ ԹԱՐԻՖԷԱՐԸ

(Ճ.....ն ....)

Թիւճճարըն, կէօմրիւկ պէտէլինի վէրմէքսիզին, իսթէտիյի միւտտէթէ տէկին մալինի տէբօզիթօտա սագլամաճագ պիր բէսմի մահէլլի պուլունմամաըլընտան, վէ կէօմրիւյիւ վէրմէքսիզին սօնրա տախի, ճիւզի պիր մէսարիֆլէ մալինի քէնտի մաղազասընա նազլ իյլէմէսի միւշքիլ օլտուղընտան, իսթէմէտիյի վագըթտա թէքմիլ մալինի նախտ պիր գըսմընը սաթմայա մէճպուր պուլունմասը ի է չու իքի ֆէնալըգ հուսուլէ կէլիր ։

1· Մալինի զարարընա սաթմայա, վէ պաշգա տէֆա մուայէն պիր միգտարտան զիատէ մալ կիրիշմէմէյէ մէճպուրիյէթ ։

2· Պիլ մէճպուրի զարարընա սաթըլան մալ սէպէպի իլէ բիաչա ֆիյաթլընըն գըրըլըլըպ, պաշգալարընա տա զարարը ։

Վէ պաշըրճա պու սէպէպտէն նաշի տիր քի, կէրէք Էվրօբա բիաչալարընտան, վէ կէրէք պիննէֆս միլքիմիզին չու եա պու գըթասընտան Օթամնօլու կէթիրիլէն մալլէր, չօգ տէֆա աալ եէրինտէքի ֆիյաթտան տա ուճուզ սաթըլըրլար ։

Զիւնքի մալի տէբօզիթօ թութմայա գօլայլըգ եօգ տուր ։

Հէր քէս, նիհայէթ գըսա պիր միւտտէթտէն սօնրա, պաղը էմթաա վէ եախօտ մահսուլու սաթըպ իչինտէն չըգմայա մէճպուր տուր · մալինի իսթէտիյի վագըթտա գատար էյլէտէ թութամազ ։

Վէ պու հալտէ Թապիաթըլէ բիաչա տախի օլամազ ։

Զիւնքի տէբօզիթօ պուլունմայան եէրտէ բիաչասա տա օլամազ ։

Ֆագաթ պունլարըն խարիճինտէ տիկէր պիր պէօյիւք մահզուր տահա վար տըր քի, մուամէլաթը Թիճարիյէնին թէմսիլինէ, տիկէր սէպէպլէրտէն զիատէ էնկէլ օլմագտա տըր տիսէք ճայիզ տիր ։

Վէ պու մահզուր տախի, մալ տէբօզիթօսը իւզէրինէ իսթիգրազ խուսուսէնտէքի կիւճլիւքտիր ։

Վագըա, կէրէք Օթամնօլու, կէրէք Իվրոպա, վէ կէրէք Մէլանիւքտէ, մէմէօտ մալ տէբօզիթօսու իւզէրինէ իսթիգրազլար օլմայօր տէյիլ տիր · ֆագաթ տէբօզիթօ գօնաճագ մալլէրի պիր մահէլլէտէն տիկէր պիր մահէլլէ նազլ էյլէմէք մասրաֆլարը վէ կիւճլիւքլէրի վէ պունլարըն նէթիճէսի օլան իսթիգրազ ֆայիզլէրինին ֆահիշ ֆիյաթըլ, իչի օ տէրէճէլէրէ կէթիրմիշլէր տիր քի, պիր մալի տէբօզիթօ գօյըպ պէտէլինէ իսթիգրազ ալմագ վէ իշինի կէօրմէքտէն իսէ, կէօզլունիւ գարարըպ անը զարարընա սաթմագ վէ իշին իչինտէն թէմիզլէնիպ չըգմագ, տահա զիատէ խայըրլը օլուր ։

Շիմտի տիւնեանըն տէօրթ թարաֆընտա մալլէրին ֆիյաթլարը օլ գատար ուճուզլանմըշ տըր քի, իսթէր էմթաա օլսուն իսթէր մահսուլ, եօլլէ աղըր մէսարիֆլէր վէ ֆահիշ ֆայիզլէր գալտըրմալարընա մէյտան եօգ տըր, վէ պու հալտէ եալընըզ գարիթալիտէ եանի հէր չէյին բարասընը բէշինէն սաւայիլէն եախօտ ֆայիզլէ եօտուճ ագչէ վէրէնլէր բարա գազանմաեա վէ իշ եարմաեա միւգթէտիր օլուպ, տիկէրլէրինէ պօշ տէֆթէրլէր գալըամագտան, վէ գարիթալիթլէրտէ, եանի էշլը սէրմայէտէ մէրքէզլէնիպ, էլինտէ նագտ սէրմայէսի օլմաեանա է.քմէ.ք գալմազ ։

Վէ մատամ քի, եալընըզ էհլի սէրմայէնին կէօրտիւյիւ իշ միլքին կէօզլինիւ տօեսուրան ախըլըթայի ումումի կիրպի օլմագըզ, իշլէր մէրքէզլէնտիքճէ պիր եանտան տայիրէլէրի տէ քիւչիւլմիւշ օլուր, իմտի ումումի իշսիզլիք վէ ֆագըրլըգ տախի պու սուրէթլէ պօյունեւ ալըր կիտէր ։

Իգթիսատի բօլիթիգ գանունլարընըն պաշըրճալարընտան պիրիսի տախի, սէրվէթի նագտիյէլէրի տէրէճէի քէֆայէտէ պուլունմայան թիւճճարը եախօտ մահսուլաթ սահիպինի գարիթալիթլէրէ գարշը մուհաֆազա իթմէք գանունը տըր · քի պու սախի պաշգա պիր չէյ իլէ օլամայըպ, էլ վէ ագըլ էմէյինին, էհլի սէրմայէյէ գարշը բէգապէթըտէ պուլունապիլմէլէրի իչին, անլէրէ միւմքին օլապիլէն հէր նէվի գօլայլըղը իթա իթմէքլէ օլապիլիր ։

Ֆարզ իտէլիմ քի, ֆիլան քէս, մէսէլա Յակոբ, գայէթ քեարկիւզար վէ էհլի թիճարէթ պիր զաթ իսէ տէ, բէշին ագչէ իլէ պէօյիւք իշլէր կէօրմէյէ միւգթէտիր օլամատըղընտան, հէր նէ գատար քէնտի չախսի չէօհրէթ վէ իթիպարը սայէսինտէ իսթէտիկի գատար մալ կէթիրթտիրէպիլմէ.քտէ իսէ տէ, հէր տէֆա բիաչա ֆիյաթլարը քէնտինէ խաճըրլը օլմաեաճաղընտան, պաղը տէֆա մալինի տէբօզիթօ թութմաեա վէ իշինէ եւլվէրճէք պիր բիաչա ֆիյաթընա պէ.քլէմէյէ մէճպուր պուլունուր ։

Ֆագաթ օ մալլէրի քէնտիսինէ իթիպար իտիպ կէօնտէրէնլէր տէ, նիհայէթ պիր միւտտէթ պէ.քլէյիպ ագչէսինի իսթէյէճէ.քլէրինտէն, վէ տիկէր եանտան տախի կէօմրիւ.ք պէտէլինի նագտէն թէէտիյէ իսթէմ մալի պիր մաղազայա նազլ իթմէյէ վէ մախսուսէն մաղազալար քիրալամաեա, եախօտ արտիյէ մահէլլէրի Թութմայա վէ մալըն թէհամմիւլիւ օլմաեան նազլիյէ մէսարիֆլէրի վէրմէյէ մէճպուր պուլունաճագ տըր, իմտի եա կէօզլինիւ գարայըպ անը նագտ սահիպի օլան Պէտրոսա զարարընա սաթմագտան, եախօտ մէզքիւր մալլէրէ պիր թագըմ նազլիյէ մէսարիֆլէրի վէրիպ, վէ անլէրի Պէտրոսուն եանընա տէբօզիթօ պրագըպ անտէն աղըր ֆայիզլէ իսթիգրազ էյլէմէքտէն վէ պու սուրէթլէ իշինի կէօրմէքտէն պաշգա պիր չարէսի գալմազ ։

Պու իքի հալտէ տախի, բարայը գազանան Պէտրոս վէ զարարը չէքէն տէ Յակոբ օլաճագ տըր ։

Իմտի, պու Յակոբ, Թէ.քմիլ իշլիւգարըը վէ մէհարէթի թիճարիյէսի իլէ պէրապէր, նէ՞ սուրէթլէ իշլէրի կէօրէպիլիր ։

Իշթէ բէ.ք չօգ Յակոբլար պու սուրէթլէ կէրի գալըրագ, վէ .քէնտի կէրի գալմալարը իլէ միլ.քին Թիճարէթ մա.քինասը տախի պօզուլարագ, եալընըզ պիր գաչ նէֆէր Պէտրոսլար մէյտանտա գալըր, վէ պու սուրէթլէ իշլէր պինլէրէճէ ատէմլէրի Թասարրուֆընտան պիր գաչ նէֆէրի ատէմլէր էլինտէ մէրքէզլէնիւ Թիճարէթ տէ քէօրլէնիր ։

Միլլէթմիզ պիր եանտան ֆագըրլանմագտա տըր տէրլէր ։

Խայըր, ֆագըրլանան՝ միլք տէյիլ տիր · իլլա ումումիյէթ տիր ։

Թիճարէթ էքսիլմիշ տէյիլ իլլա արթմըշ տըր ։

Ընճագ պու Թիճարէթ, ումումիյէթ էլինտէն չըգըպ, խուսուսիյէթլէրէ կէչիյօր, եօգսա ումում մահսուլլարըն գըյմէթճէ թէրագգիսինին միւսաթէճա Թութուլտուղու հալտէ, Թիճարէթ պիր եանտան աղ չօգ իւչլէրլէմէքտէ տիր ։

Տահա զիատէ իւչլէրլէմէճէ մէյտան պուլունուշ տա իւչլէրուլէճէքտէ տէ, պաշգա պիր մէսէլէ տիր · վէ պունուն տախի սէպէպի, եինէ սէրմայէ սահիպի օլմայանլարա Թիճարէթճէ սուհուլէթ կէօսթէրիլմէտիյի իչին, պէ.ք չօգ ատէմլէրին, Թիճարէթլըգտան կէրի գալմալարը տըր ։

Պիլտէ, 300 լիրալըգ վէ 1000 լիրալըգ ատէմլէր պիր եանտան էքսիլմէ.քտէ, .քէչալի.ք սէնէտէ 100, 200, 300 լիրա բարա գազանանլարըն տա միգտարը ազալմագտա տըր տէյի ֆարզ օլունապիլիր · ֆագաթ տիկէր Թարաֆտան, 10000, 20000, վէ 50 եախօտ 100 պին լիրալըգ ատէմլէրին միգտարը տա արթմագտա տըր · վէ պունուն մէաանի պիր եէրէ կէթիրիլմէլէրինտէ, միլլիմիզին սէրվէթի (ֆօնտօլար վէ ֆօնտօ սահիպլէրի եախօտ ֆօնտօ իշի եարանլար միւսթէսնա Թութուլարագ) էքսիլմէտիքճէն պաշգա հաթթա արթմըշ պիլէ օլմալը տըր · ֆագաթ պու սէրվէթ, եինէ սէրվէթ սահիպի եանըրտա մէրքէզլէնիպ, ումումիյէթին էլինտէն չըգմագտա օլտուղունտան, ումումի ֆագըրլըգ կէօզէ վուրույօր ։

Հալպու քի նիհայէթ պու տախի պիր սուրէթի տիկէրլէ կէրի կիթմէ.ք Թարիգի տիր ։

Զիւնքի պիր միլլէթին, պիր էհալինին սէրվէթի, ումումիյէթ իւզէրինէ հիսապ օլունուր · վէ պիրտէ ումումիյէթ կէրի կէրի կիթմէ.քտէ օլմասա պիլէ, չիւբհէսիզ իլէրու տախի կիտէմէ.քտէ տիր .քի, պունա տախի ֆագրը հալ Թաբիրի վէրմէ.ք ճայիզ օլապիլիր ։

Պու հալին էօնիւնիւ ալմագ իչին տէ, եալընըզ պիր Թարիգ վար տըր ։

Եանի նագտ սէրվէթլէրի պուլունմայանլարը, սահիպ սէրմայէլէ գարշը մուհաֆազա իթմէք Թարիգի · քի պու տախի, անլէրէ հէր նէվի Թիճարէթ սուհուլէթլէրինի իթա իթմէքլէ օլապիլիր ։

Վէ պատամ քի, պագըլ ինկիլթէրա Թիճարէթլարըն վէ ֆապրիգաճըլարըն, միլքիմիզտէ տախի էմթաա ամպարլարը ինշա իտիլմէսինի Թալէպ իյլէմէքլէրինտէն պու միւլահազա կէրէչթի.ք, իմտի տիկէր ճիհէթլէրէ պիր միսալ օլմագ իչին, եալընըզ պու իւլըթէն, էհլի սէրմայէ օլմայան Թիճարէթլարա իթա գըլընաճագ սուհուլէթտէն պահս իլէճէ.ք միւլընասիպ օլաճագ տըր ։

Մէսէլա պայէտէ զիքր իթթիֆաքը Ֆաբրի.քաու չունտան պունտան կէթիրթտիրիլի էմթաա վէ մահսուլաթ, կէօմրիւքինի վէրմէքսիզին, վէ մալի գալըրմագ իչին նագլիյէ մէսարիֆլէրինէ կիրիշմէքսիզին, վէ հաթթա քէնտի եօրուլմագսըզըն վէ պաշգա իշտէ իգթիզասը օլան վագըթինի պօշ եէրինէ զայի իթմէքսիզին, գօլայըլըգ իչին տէնիզ քէնարընտա ճիւզի պիր քիրա իլէ հէֆթ իտէճէք պիր հի.քիմէթ եախօտ բէյտի խարիճ ամպարը պուլունմալը տըր ։

Հէր Թիւճճարըն տէբօզիթօ մալի օ ամպարլարտա իսթիֆ իտիլիպ, քէնտիլէրինէ պիրէր բուսուլա վէրիլմէլի տիր ։

Օլ վագըթ պու մալլէր բէյա պիր մահէլլտէ մահֆուզ, վէ սիկուրթա վասըթասը իլէ եանկըն վէ հէր գազատան Թէէմին իտիլմիշ օլաճագլարընտան, հէր Թիւճճար, իգթիզայի հալտէ, մէզքիւր տէբօզիթօ բուսուլալարընը, Էվրօբանըն հէր մահէլլինտէ օլտուղու կիպի էն սագլամ պիր բէհն մագամընտա իսթէտիյի պանքէրին եանընա պըրագըպ, շիմտի եիւզտէ օն իքի վէ օն պէշ ֆայիզ իլէ կիւճ հալ բարա պուլմագտա իքէն, օլ վագըթ եիւզտէ ալթը իլէ գօլայ գօլայ բարա պուլապիլիր իչինի կէօրէպիլիր ։

Վէ հէր նէ վագըթ իսթէր էլ մէբիթչի պիր ֆիյաթ պուլուր իսէ օլ վագըթ իսթէտիյի կիպի մալինի սաթմայա սէրպէսթ օլաճագըն կիպի, կէօմրիւկ րէսմինի տախի օլ վագըթ Թէէտիյէ իտէր ։

(Տէվամ)

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՄԱՑՑԱ ԵՒ ԴԱՏԱՓՆՆՈՒԹԻՒՆ

(ԱՌ ՏԻԿԻՆ Ա. Գ.)

—

(Ճ.....ն ....)

Զգեծմունք ի մասին սիրոյ ·

«Սէրը ապականութեան գարճած է և չահասիրութիւնը գըրեթէ միշտ սիրոյ ներքև կը ծածկուի · Ընկերութիւնն չը ներէր որ մարդ սիրէ հակառակ ընկերային օրինաց · ընկերութիւնը կը ծիծաղի սրտի պատրանաց վերայ՝ ու կը դատապարտէ զայն · Բայց դու մի՛ ամաչեր սիրելու, այլ փառաւորուէ անով, վայելէ սիրոյ բարերաստութիւններն և մի՛ ընդ վայր ջրուեր անոր ժառանգ.ն ․․․»

—

Ազատ սիրոյ գաղափարն կը յուզուի վերջերս Եւրոպիոյ և Ամերիկայի մի քանի ազատագրուխ կանանց կողմանէ · Բայց այդ խորհուրդն աւելի փաստակար պիտի լինէր կանանց ազատագրութեան դատին, ենթադրելով թէ իրանար եղէ էլ ։ Ի՞նչ օգուտ պիտի քաղէր կինն, եթէ այդ՝ հրատարակուած օրէնք դառնար · Յուզմունքէ՝ յուզմունք, պատրանքէ՝ պատրանք, ապականութենէ՝ ապականութիւն պիտի երթայր նա միշտ · Սիրտն կը նմանի մի մեղուի՝ որ ծաղկէ ծաղիկ կուզէ թռչիլ · Տիգրանին պիտի կրնար յաջորդել կամն և կամին ալ ․․․ զգուշանք · Ի՞նչ օգուտ պիտի քաղէր մարդկութիւնը՝ երբ ազատ սիրոյ սկզբունքը տարածուէր · Ընտանեկան սրբազան կապերն պիտի քայքայուէին · ընտանիքի ծոցին մէջ կաղմուած անմեղ հաճոյք, ազնիւ զգացում և առաքինութիւն պիտի անհետանային, քանի որ ընտանիք բառն իսկ չը պիտի ունենար նշանակութիւն · Սէրն պիտի կորուսանէր իւր իտէալն, ինչ որ ունի մեծագոյն, ինչ որ ունի երկնային և պիտի լինէր անասնական յատին ստորնութեան մէջ · Դադարելով հոգւոյն ազնուագոյն պիտոյքն լինելէ, սէրն պիտի լինէր մի հանրային գործ, մեծագոյն զբաղում և մարդկութիւնն պիտի կորուսանէր այն ոյժերն ու հանճարները՝ որ թերևս դուրս գային կիներէն՝ երբ սոքա բարձրանային բարոյապէս և մտաւորապէս · Այսպէս աշխարհի ներդաշնակութիւնըն պիտի ջնջուէր և ամենէն աւելի տուժողներն նոյն իսկ կանայք պիտի լինէին, — ինչ, ըստ թերևս ինձ ի պատասխանի, արք ազատ են յամենայնի, է՞ր կանայք չը լինին ազատ · Արք իրենց հաճոյք, պատիւ և մինչև իսկ պարծանաց առիթ կը համարին այնպիսի բաներ՝ որոց մասին ամենափոքր կասկածն իսկ դատապարտելի պիտի լինէր վերաբերմամբ կանանց · [illegible] Սերունդք կ՛լինան օր քան զօր բարոյապէս և մտաւոր մանուկներ աւելի կ՛արտադրին · Եւ աւելին կայ · Հասած կենաց միջօրէին, արք հրաժեշտ կուտան սաւաջին երիտասարդութեան և անոր վայելից · յափրացած անոր հաճոյքներէ՝ կուզեն իրենց բաղդը չիներ վաճառաշահութեամբ ․․․ կը խորհին ամուսնանալ · Ո՛չ սէր, ո՛չ սիրտ, այլ բաղդ · այլ նիւթական շահ է որ կը խնդրեն · Զը պիտի գտնուէր մի հրէշ տգեղութեան և կամ այլասերեան՝ որ արհամարհուէր, եթէ ունենար օժիտ մեծագումար · Ցայժ ցանցառ է թիւն ամուսնութեանց և այն իսկ լոկ չահասիրութեան առիթ · Մի սեռն՝ իբրև զոհ ծաղկապսակ, կապուած ու կաշկանդուած՝ ինչպէս ընկերային օրինաց, նոյնպէս իւր իրաւանց ու պարտուց տգիտութեան չըթանելով, իսկ միւս սեռըն՝ սանձարձակ յազատութեանն · Նպաստել ամուրիութեան ու վարծաւրելն՝ կրաւ Պէնտրտէն տը Սէն Բիէռ, դատապարտել է օրիորդներն յանբարոյականութիւն · Անխախտելի են օրէնք բնութեան · Ի զո՛ւր կոյս սիրտն պիտի մաքա-

ԼԱՆԷԹԼԻ ԳԲԶ

(Մէ-ն.....) ԷՄԻԼ ՐԻՇՊՈՒՐԿ

ԻԹ.

ԳՈՒՐԹԱՐԸՇ

(1846 ....)

—Եա՛ Բոպըլիմ, նէ՞ եարաճագ սըն, պաղըրտը Մարտօշ խէփ ու տէհշէթլէ ։

—Ցէնէրի գովի տիր, պու տէմիր տէ միւհքէմ տիր, հիչ պիր չըգտէն գօրգմայընըզ ։

—Նէ՞, պունլար՞ մը Լինէք իթթէյօրսընըզ ։

—Էվէթ, ճէվապ վէրտի Խոմօն ։

Պունը տէտիքտէն սօնրա մէրտիւմ տէլիգանըը իքի էլլէրիյէ զինճիրէ Թութունարագ, գույունին ագըընտան աշաղը սարքը վէրինճէ, Մարտօշըն ագլը պաշընտան կիտտի «Պիր տահա եօգարը չըգամայըզ» տիյէ պաղըրտը իսէ տէ, Խոմօն տինլէմէյիպ աշաղը ինմիշէ պաշլատը վէ չէօյլէ տէտի,

—Ալլահըմ միհնէթիմ տէրլէրինի հէնուզ ունութամամըշըմ տըր ։

Պիր ազ սօնրա Խոմօն աշաղըտան պաղըրըր ։

—Պըրագըըըզ իշի ։

Մէրտիւմա քիֆայէթ խոճէյէ տէրէճէտէ գույունին տիպինէ բըըրգ եէթիշմէքտէ իտի ։ Բուֆիա՝ պուլունտուղու Թէհլիքէլի վազըյէթ սէպէպիյլէ հէր նէ եարտըմըշ իտի իսէ, Խոմօն քէնտիսի տէ եարտըմսըզ խըը Ֆարզ իտինճէ, իքի էլլէրիյէ իչ կէօրէմիյէճէք իչինէ զինճիրի պէյինէ սարըլըպ աշաղը ։

Խոմօն կէօյսինէ գատար սու իչինտէ իտի ։ Լաքին գուվվէթի եէրյէրճէ եէրինտէ օլտըղընտան, պիր իշ կէօրէպիլիր իտի ։

Բուֆիա իսէ գըմըլտանմայա ճէսարէթ իթմէտիկինտէն, էօյլէճէ պէկլէմէքտէ իտի ։

Տէլիգանըը՝ սույըն եուգարին թուլումպայա, իլէյի չէօրիւ, պաթէճա Բուֆիանըն պէլինէ իքի տէֆա սարըլգատան սօնրա եէնիսինէ պիր իփլէ եարըլա իքի կէօրմէ սըգըլաթըր ։

Պու մուվաֆֆագըյէթըն խտրասընտա պիր գաչ տագիգա կէչմիշ օլալը, օ արա Մարտօշ բէք տէհշէթլի վէսվէսէլէրէ տիւչար օլմուշ իտի ։

Մէրգում՝ գույունըն քէնարընտա եիւզիւն գօյու եէրէ եաթըպ, պիր էլինտէ ֆէնէրի Թութարագ վէ տիկէր էլիյլէ գույունըն պիլէզիկինէ Թութունարագ, կիւճ հալ իլէ սօլուգ ալըպ վէրմէքտէ օլտըղը հալտէ, աշաղըընը տինլէմէքտէ վէ ֆագաթ անըընտան պիլ կիպի Թէր ագմագտա իտի ։

Նիհայէթ Խոմօնըն սէսի իշիտիլիպ, մէրգում չէօյլէ սէօյլէտի ·

—Օլտու, արթըգ ըշըգ իսթէմէմ ։ Իպի սըգըճա պաղլայընըզ, պէն կէլիյօրըմ ։

Մարտօշ՝ մէմնունիյէթինտէն նաշի պիր ահ իթտի, այագա գալգտը, վէ ալտըը էմրէ իթաաթ իտէրէք իպի գույունըն ագըընտաքի տիկէր իպէ պաղլատը ։

Գույուտաքի սըրըգ չիմտի գըըըլըա պիլէ, Բուֆիանըն արթըգ սույա տիւշմէքտէն գօրգուսը գալմամըշ իտի ։

Խոմօն Թրմալանարագ պէնճէրէտէն եօգարը չըգըպ, գույունըն ագըընա կէլտիկինտէ, պէնիզի սոլմուշ, սաչլարը տիքիլմիշ, վէ իւմթիւ պաշը սըըրգլամ օլմուշ իտի իսէ տէ, պագըշլարընտա պիր գըյէթ վէ մուգավէմէթ բարըլթըսը բըըլըմագտա իտի ։

Մարտօշ՝ մէրգումը կէօրիւնճէ, սէվինճինտէն նաշի քէնտինի Թութամայըպ պիր նիտա իթտի ։

—Պագալըըմ, տէտի տէլիգանըը, լաքին անը եօգարը չէքմէք իգթիզա իտէր · իքիմիզ պիրլիքտէ աճապա պէճէրէպիլէճէ՞քմիյիզ ։

—Օ՛, պէնիմ գօլլարըմ հէնուզ էյի տիր, ճէվապ վէրտի Մարտօշ, չիմտի կէօրէճէքսինիզ ։

—Ի ճանըմ, իշիմիզի կէօրէլիմ սիմտիլիք ։

Տէօրթ էլ իլէ իպի Թութտուլար, վէ պիլէզիկին իւզէրինէ պասագ տայայարագ, աղըրլըգտան աշաղը չէքիլմէք Թէհլիքէսինտէ պուլունտուգ իչին վուճուտլարընը կէրիյէ տօղրու Թութարագ, իպի քէնտիլէրինէ տօղրու չէքտիլէր ։

Բուֆիա հիչ գըմըլտամայօր վէ տահա ինիլթիլի սըզլանմայօրտու ։ Ագլը պաշընտան կիթմիշ իտի քի պու տա քէնտիսինին եօգարը չէքիլիպ գուրթարըլմասընա պաշգա պիր կիւճլիւք վէրիր իտի ։

—Աղըր տըր, տէտի Մարտօշ սօլուղը քէսիլէրէք ։

—Արթըգ գուվվէթիմ գալմատը, տէտի Խոմօն էօյլէ կիպի պիր սէսլէ իլէ ։

Բուֆիա իսէ հէնուզ պիր մէթրօ գատար պիլէ եօգարը չըգմամըշ իտի ։

Մարտօշ քէտէրինտէն ահ ու ֆիղան իթտի ։

Պիր տէ օ էսնատէ չիֆթլիյին իքի եանաշմասը՝ ըլըղը կէօրէրէք գույունըն եանընա կէլմէքտէ իտիլէր ։

Պունլար եաթմագ իչին ահըրա կիտէրլէր իքէն, Խոմօնըն սէսինի իշիտմիշ, վէ օրատա պիր ֆէլաքէթ օլտուղունը ֆարզ իտէրէք կէլմիշլէր իտի, բէքի քէնտիլէրինէ՝ Ֆրէմիգուրլէրն պիրի չիֆթլիյին ճօնիւլլիւ էօնինտէ կէչէր իքէն քէյֆինէ կէօրէ պիր Թագըմ ուրգուլարըը հարամ իթմէք իսթէմիշ, ախըրլարտան չըգարագ ֆէներին ըշըղը կէօրմիւշ օլտուղուն հէր կէօրէն քէօրէյի տահա պիր սուրէթլէ կէլմէքտէ իտիլէր ։

—Ա՜հ, սիզի Ալլահ եօլլատը, տէտի Մարտօշ ։

—Նէ՞ վար, նէ՞ օլտու քի ։

—Մ· Բուֆիա գույույա տիւշմիւշ · չաբուգ կէլինիզ, պիզէ եարտըմ իտինիզ ։

Մէրգումըն իքի ուշագ արթըգ պաշգա իզահաթ Թալէպ իթմէյիպ, Մարտօշ իլէ Խոմօնըն էլինտէն իպի ալտըլար, վէ պիր ազ սօնրա Բուֆիանըն էօլիւ կիպի օլան ճէսէտինի գույուտան տըշարը չըգարտըլար ։

—Էօլմիւշ, էօլմիւշ, պաղըրտը Խոմօն ։

Մարտօշ տիրիտ տիրիտ թիթրէյէրէք Բուֆիանըն եանընա կէլիպ, վէ էլինի ալըպ տոկտորլար կիպի նապզընը եօգլատը ։

—Խայըր, տէտի սույա գալպուր, էօլմէմիշ տիր · պայըլմըշ օլմալը տըր ։

Պաշխա ուշագլարտան պիրի Խոմօնըն իլիյընտէ ալըպ, Բուֆիանըն քէնտիսինէ Թաշըմագ իչին սէրտիւ ։

(Տէվամ)

ուէր բնութեան դէմ, կը հանի վերջապէս մի ժամանակ՝ ուր անհուն պարապ մը կը բացուի սրտին մէջ։ Առաքինութիւնն, յայնժամ, մարտ կը մղէ ընդդէմ բռնութեան, սրբուհւոյն Թէրէզայի տանջանքն կ'սկսի։ Առաքինի ու կոյս սիրտն դիւցազնական քաջութեան մէջ․ անի այլ եւս՝ դիմադրելու ընդդէմ փորձութեանց սատանային՝ որ յաճախ հրեշտակի կերպարանքով կերևի իրեն։ Սիրտը, այս վիճակին մէջ, եթէ չունենար մի տիրող կիրք, սէր առաքինութեան, սէր աշխատութեան, գեղարուեստի կամ գրականութեան՝ այնքա՛ն դիւրախաբ որսն կլինար դառնալ Քիւփիտոսի։ Որքա՛ն մեծ է վտանգըն, որքա՛ն յաճախ եւ համաճարակ են օրինակներ եւ անպակաս Աստղկան երկրպագուք․ այլ եւս քանինե՛ր խաբուելով յինկած են այդ խորխորատն անդունդը։ Քաղաքակրթութեան մեծ կենդրոնները՝ անբարոյականութեան ալ մեծ կենդրոններ են եւ անոնց բուրած հոտը համաճարակ է։ Զայրացմամբ կը նայիմք նախ մոլութեանց վերայ, քիչ քիչ առաջին ապաւորութիւնը կանցնի, կը յաջորդէ անտարբերութիւն եւ սա կը յաջորդէ ներողամտութիւն, ու երբ ներողամտութիւն կ'զգանք ի մասին այդ մոլութեանց՝ վերաբերմամբ այլոց, չխաբուինք, ներողամիտ ալ կրնանք լինիլ մեր նկատմամբ։ Հայուհին, տակաւին ամբիծ ու անարատ այդ ապականարար տարրէն, համեստ սրբութեան սիպար է աշխարհի վերայ։ Ո՞վ է մեղաւորն՝ եթէ նա իսկ տեղի տայ ապականութեան հոսանաց․ ինքն․— ո՛չ, հազար անգամ ո՛չ, վասն զի նա կապուած ու կաշկանդուած է․ ընկերային օրէնք, ու շահասիրական ձգտումներ նորա դէմ կը գլխուին, վէպերն ու օրինակներն իրեն անծանօթ ուղիներ ցոյց կուտան, ազատական գաղափարներն նորա շուրջն կը թռչտին։ [illegible] եւ առածիք անուններու ներքեւ ինչե՛ր կրնան քօղարկուիլ։ Զխաբուինք, ապականութեան տարրն ընդ հուպ մուտ գտնել կ'սպառնայ մեր մէջ, եթէ երբէք գտնել սխալ չէ արդէն։

Իրաց այս վիճակը ուղղակի անմոլար եւ անվրէպ ճամբով կը տանի զմեզ յանբարոյականութիւն, յազատ սէր՝ զոր կ'երեւակայեն կանայք ոմանք իբր ազատութիւն եւ հաւասարութիւն ընդ արս, եւ որ սոդոմային պատկերն պիտի ներկայէր կրկին սեռի մոլութեանց, կրքերու։ Ա՛յդ պիտի լինէր ուրեմն կանանց իտէալն, բարոյական կոչումն, այդ՝ որ զզուանք եւ ապստամբութիւն միայն կ'ազդէ անարատ հոգիներու․ այդ բարոյապէս ցած մակարդա՞կն պիտի լինէր ուրեմն այն գետինն՝ ուր կիները պիտի գտնէին հաւասարութիւն ընդ արս եւ ազատութիւն։ Ո՛չ, Քոյր իմ, բիւր անգամ ո՛չ, ամբիծ եւ անարատ հոգիները չպիտի ուզէին իջնել ա՛յդքան վարերը, ա՛յդքան տղմի մէջ, ստորաքարշ կրից այդ անդնդամտերն մէջ․ այլ, եթէ հնար լինէր, պիտի աշխատէին անկէ դուրս հանել իրենց մոլորեալ եղբայրները եւ աւելի բարձր մակարդակի մը վրայ, աւելի երկնաշայեաց մի գետնի վերայ ձեռք տալ միմեանց, պահանջել հաւասարութիւն ու ազատութիւն։ Ո՛չ, Քո՛յր իմ, պէտք չէ զեղծումներն զեղծումներով ջնջել․ հարկ է չորցնել այդ զեղծմանց աղբիւրներն․ հարկ է քաւնալ զեղծումներն ամուսնութեան։

—Բայց ի՞նչպէս կարելի է այդ, եւ ո՞վ պիտի ուզէր զայն․ չարիքը միթէ կրնա՞յ անհետիլ աշխարհէս յիմիքն․ ո՞ւր կիրքերը պիտի գտնէին իրենց յագուրդը, շահասիրութիւնը՝ իւր առարկան։ Միթէ պիտի ուզէ՞ին արք զոհել բարոյականութեան, զեղծմանց բարձման՝ իրենց ազատութիւնը, վայելելու բացարձակ ազատութիւնը։—Վայելե՛նք, կը գոչէ երիտասարդութիւնը, վայելից դարն է այս, ու հանոյքն հանճարք կուզէ թողիլ։ [illegible] որքան դժուարին է եւ ուսանելն։ Մէկ հոգւոյ համար [illegible] ուզէր իր բաղդը չինել։ Ի՛նչ, զրկուի՛լ կենաց ամեն վայելքներէն, աշխատի՛լ միշտ, խնայե՛լ դանձն, մինչ կայ ապահով աղբիւր շահու, միջոց բաղդ չինելու։ Որքա՛ն բազմաթիւ են Շէյքսփիրի երկնային վարդերն․—սիրուհիներու անկման յայտարար նշաններէն մին՝ որուն թերեւս ճարն կարենար գտնել գիտութիւնը։—Մարգե՛ր որ բուսական չը համարին բնութեան իրենց ընծայած խունկն ու բոյրն, գոյնն ու զարդն։ Ի՛նչ սէր զարդարանաց, ի՛նչ հոգ պչրանաց եւ աղբիւր շռայլութեանց։ Ի՛նչպէս կարելի է յագեցնել ա՛յդքան փափաքներ, ի՛նչպէս կարելի է ճակատ տալ ա՛յդքան շռայլ ծախուց։—Իրաւացի է, Քո՛յր իմ, երիտասարդութեան այս գանգատը, բայց միթէ պարզամտութիւնը դարուս առաքինութի՛ւնն է։ Արք, կանանց հաւասար եւ անոնցմէ ոչ նուազ պչրասէր են, մանաւանդ ընկերային բարձր դիրքի մէջ, ինչ որ թերեւս անհաւատալի պիտի թուէր բազմաց․ թուանշաններն աւելի ճարտարախօս վկայներ են այս մասին։ Այլուստ, միթէ արք չե՞ն որ անուղղակի կը քաջալերեն զկանայս պչրասիրութեան մէջ։ Ճարտարութիւնն իւր բոլոր ճիգն կը թափէ, գեղեցկին ճաշակը կը նրբանայ, եւ աւելորդն պիտոյքի կարգն կ'անցնի։ Կանանց յանցանքն է գեղեցիկին սէրը քիչ մը չափազանցել, որուն ամեն ինչ կը նպաստէ։ Ո՛ւր միայն Ռուսոյեան փիլիսոփայութիւնը որ կը հրամայէր չափ դնել մեր բաղձանաց։ Վայելէ՛, կը գոչէ արդ նիւթապաշտ իմաստասիրութիւնը, վայելէ՛, մի յապաղեր․ երջանկութեան մի վայրկեան կարժէ մի ամբողջ դար։ Վայելէ՛, արձագանք կուտան ճարտարութիւնը եւ ընկերային պայմանաւորութիւնք, եւ կի՞նն միայն է՝ որ զուրկ պիտի մնայ այդ վայելքներէն եւ ի՞նչ իրաւամբ։

—Բայց մեք աղքա՛տ ենք, կը պակսին մեզ շահու առատաբուղխ աղբիւրներ։ Ո՛րքան կը յորդին մեր ծախքերն, ա՛յնքան կը ցամաքին շահու աղբիւրներն։ Բաղձանաց այս յառաջատուութեամբ, որ քան զօր կրկնապատկուող այս պիտոյից առջեւ, ի՞նչ կրնայ լինիլ ամուսնութիւնն՝ եթէ ոչ մի ընկերութիւն, յորում երկու ընկերք, այր եւ կին, պիտի դնէին իւրաքանչիւրն, կամ իւր աշխատութիւնն, կամ դրամագլուխը։ Ի՛նչ իրաւամբ կինն հաւասարութիւն կարէ պահանջել՝ երբ չունենայ այս ընկերային երկու պայմանաց մին։

—Այո՛, աղքա՛տ ենք, վասն զի շա՛տ ու շա՛տ են մեր բաղձանք ու պիտոյքներ՝ որ հետզհետէ կստեղծուին ի բարեկեցութիւն մեր կամ մանաւանդ ի քաջալեր ճարտարութեան։ Հարուստ պիտի լինէինք, եթէ նուազ իղձեր ու պիտոյքներ ունենայինք։ Հարստութի՛ւն, հեշտին մեծադղն, ահա՛ դարուս մեծ ցիրքն, ամեն անհատից իղձերուն առարկան՝ որուն ետեւէն կ'վազենք մեր բոլո՛ր կենաց մէջ։ Ալատէնի կանթեղն՝ զոր ստացողն ամենակարող եակ պիտի դառնար, պիտի վայելէ՛ր ու պիտի վայելէ՛ր։ Ո՛ւր միայն այն իմաստասիրութիւնը՝ որ գերագոյն երջանկութիւնը կ'դնէր բաղձանքներու նուազութեան եւ մինչեւ իսկ աղքատութեան մէջ։ Այն հին բարի ժամանակներուն մէջ եղան իսկ մարդիկ՝ որ կամովին ընդգրկեցին զաղքատութիւն՝ զայն իրենց փառք համարելով։ Ճակատն այդ փառքը յիննետասներորդ դարու որդւոյն համար չէ եւ չկրնայ լինիլ․ աղքատութիւնը պատուհա՛ս է մարդուն այս դրական դարուս մէջ։ Այլ միթէ բաղձանքներու անսահմանութիւնն, զանոնք չը կարենալ լեցնելու միջոցն, երկիւղն, սրտատանջութիւնն՝ ուրիչ պատուհասներ չե՞ն։ Որքա՜ն սահմանափակ են ճշմարիտ պիտոյք, եւ մեր բոլոր հոգերն, սրտատանջութիւնը մի միայն աւելորդին համար են։ Ինչո՞ւ ուրեմն սահման չդնել մեր բաղձանքներուն․ Ե՞ր չ'ընդգրկել պարզութիւնը թէ՛ մեր անձին վերայ, թէ՛ մեր տանց մէջ։

—Բայց զայդ հաւաքական միութիւնը միայն կարէ ընել տալ եւ այդ անկարելի է, վասն զի ճարտարութեան շահերն կ'վտանգին։—Ի՛նչ փոյթ մեզ ճարտարութիւնը, միթէ նա կ'խորհի՞ մեր վերայ եւ կամ մասն ունի՞մք մենք նորա շահուց մէջ։ Թողումք այդ հոգն, եւ հոգերու աղբիւր շռայլ ծախքերն անոնց՝ որ շահ ունին անկէ։ Փութա՛նք փարիլ վայելչազարդ պարզութեան․ եւ եթէ այժմէն իսկ չուզենք կամովին զայն գրկել, պիտի գայ մի օր, հաւատացէ՛ք, եւ այդ իրաց բնական հետեւութեամբ, այսի՛նքն՝ մեր քսակաց օր քան զօր նիհարութեամբ, պիտի ստիպուինք կամայ ակամայ զայն ընդունելու, գրկելու իսկ․․․

Վայելչազարդ պարզութիւն եւ աշխատակցութիւն պիտի տան կնոջ իրաւունք ազատութեան, իրաւունք հաւասարութեան։ Կինն՝ երբ իւր ընկեր աշխատակից այր մարդուն հետ՝ ունենալով կարեւոր զբաղումներ իւր գլխուն մէջ, չպիտի ունենայ այլեւս սին զբաղումներ, հոգն պչրանաց, իւր սրտին մէջ։ Փոխանակ զեղծումներու զեղծմամբ պատասխանելու, (գրկելով ազատ սէրն)՝ ընդհակառակն նա պիտի բարձրացնէր այսպէս բարոյականութիւնն՝ սանձահարելով մոլութիւններն եւ մարդկութեան արժանաւոր կեանք լինելով՝ օգտակար ծառայութիւններ պիտի մատուցանէր նմա թէ՛ իւր ընտանեկան շրջանին մէջ եւ թէ՛ անկէ դուրս։ Կանայ՛ք՝ աշխատակցելով արանց՝ պիտի ընձեռէին եթէ ոչ բացարձակ գոնէ յարաբերական անկախութիւն՝ նիւթապէս, եւ հաւասարութիւն՝ բարոյապէս։ Եւ օրիորդ՛ք բարւոք եւ հաստատուն կրթութեամբ զինեալ՝ ոչ եւս դիպուածին կամ ընտանեաց մեծապատիւ բաղդին պիտի յանձնէին իրենց ձեռքն ու սիրտ, այլ ազատ ասպարէզ պիտի ունենային ընտրութեան։ Այն ատեն ահա պիտի կրնային կազմուիլ դրախտի տիպար ընտանիքներ։

(Տէկ-Պ)

Շեհր Էմանէթի

մաթպաամըզա թէպլիղ օլունմըշ տըր.

Տէրսաատէթտէ Բուլճա Թապ ու Նէշր օլունան Ա–Ֆիէ նամ կազէթանըն կէչէն սալը կիւնքի նիւսխասընտէ Բիւյիւք Չէքմէճէ գազասընտա Այ-Եօրկի գարիյէսինէ կէլէն 40 նէֆէր էշգըյանըն իւչիւ մէզքիւր գարիյէտէքի պագգալ տիւքքեանընա կիրէրէք, պագգալըն գուլաղընտան թութուպ գաֆասընը քէստիքլէրի վէ չըրաղընա տախի իշքէնճէ էյլէտիքլէրի հագգընտա տէրճ օլունան մագալէ իւզէրինէ, թահգիգաթը լազըմէ պիլիճրա, մէզքիւր գարիյէ սաքինլէրինտէն պիր գաչ չօճուգ իլէ չէնտէ կիւն մուգատտէմ [illegible] քէյֆիյէթ գազա պիտայէթ մահքէմէսինէ տէրտէսթ ու րուեէթ իտիլտիկի վէ պունտան պաշգա հիչ պիր վուգուաթ օլմատըղը՝ Գարա Հըսար միւթէսարըֆլըղընտան պու քէրրէ ալընան թէզքէրէտէն անլաշըլմըշ, վէ շու հալտէ մէզքիւր կազէթանըն մէզքեալ նէշրիյաթը ասլ ու էսասը օլմատըղը օլտուղընտան թէքզիպը քէյֆիյէթ իպլաղ գըլընըր։

ԹԷԼԷՂՐԱՖ

Պէշիքթաշ Ճարիբէ պէլէտիյէսի միւտիրի Վէհպի էֆէնտիյէ րիւթպէի ուլա սընֆը սանիսի,

Շեհր Էմանէթի սէրմիւհէնտիսի Մեհմէտ էֆէնտիյէ րիւթպէի ուլա սընֆը սանիսի,

Թէրսանէի ամիրէ միւմէյյիզլէրինտէն Պէհճէթ պէյ էֆէնտիյէ րիւթպէի ուլա սընֆը սանիսի,

Թէրսանէ ճաթտէսի խիւլաֆասընտան Իհսան պէյէ րիւթպէի սանիյէ սընֆը միւթէմայիզի,

Շեհր Էմանէթի Հէնտէսէխանէսի միւտիրի Րիֆաթ էֆէնտիյէ րիւթպէի սանիյէ սընֆը միւթէմայիզի,

Սայտա վալիսի Էսատ բաշա էնիշտէսի Մէհմէտ Սաֆվէթ պէյէ րիւթպէի սանիյէ սընֆը միւթէմայիզի,

Իսմայիլ Հաղգը Թանրիֆամէ մէմուրը Նէշաթ էֆէնտիյէ րիւթպէի սալիսէ,

Պէշիքթաշ Ճարիբէ պէլէտիյէսի սէրմիւհէնտիսի Հիւսնի էֆէնտիյէ րիւթպէի սալիսէ,

Եանեա վիլայէթի վէ Սիրօզ վէ Գօզան սանճագլարը սէր թահսիլտարլարը Վէհպի վէ Ահմէտ Համտի վէ Հասան էֆէնտիլէրէ րիւթպէի սալիսէ թէվճիհ պույրուլմուշ տըր։

—

Միւթէրճիմ Րէշիտ պէյ էֆէնտիյէ հալլէթլէրինէ թէպտիլէն իքինճի Օսմանի,

Պապը Ալի միւթէրճիմի Էմին Շիւքրի էֆէնտիյէ իքինճի Մէճիտի,

Թէրճէմէ օտասը խիւլաֆասընտան Ճէմալ պէյէ տէօրտիւնճիւ Օսմանի,

Լիպնէյէ Սէնիյէ անպարընտա Լըհէմ, վէ մայէթը ալէ հազրէթը Շէհրիյարի թիւֆէնկլի պէօլիւք գօլ ալասը Արամ էֆէնտիլէրէ տէօրտիւնճիւ Մէճիտի,

Պէշիքթաշ Ճարիբէ պէլէտիյէսի միւֆէթթիշի Ալի էֆէնտիյէ տէօրտիւնճիւ Մէճիտի նիշանը իհսան պույրուլմուշ տըր։

ՄԻՒԹԷՖԷՐՐԻԳԱ

Պէլկրատտան եազըլըյօրընա կէօրէ, Շարգ իլէ Էվրոբա տէմիր եօլլարընըն պիրլէշմէսինէ մախսուս օլան տէմիր չուպուգլար 183 քիլօմէթրօ մէսաֆէյէ գատար վազ իտիլմիշ, Վէլիգա—Բրանա—Պէլկրատ գօլընըն ամէլիյաթը թէմամ օլմուշ, վէ Պէլկրատ—Սթօլաց գօլընտա տա պէօյիւք թիւնէլին էօթէսինէ գատար տէմիր չուպուգլար վազ օլունուպ, մէզքիւր թիւնէլտէն էօթէյէ․ք թիւնէլ իշլէմէյէ պաշլամըշ տըր։

Սըրպիա թօլուգ վէ մէադին նազըրը միւրալայ Բէթրօվիչ Մաճարիստանըն Նէօզաց—Բէշթա խաթթը գումպանեասընըն եօլճու վէ եիւք վակօնլարընըն իմալաթընը թէտգիգ իթմէք իւզրէ, խաթթը մէզքիւր իւզէրինէ ֆէննի պիր գօմիսիօն իրսալ իթմիշ տիր։

Կէչէնլէրտէ գինիամիր այընտա Սըրպիստան Հիւքիւմէթի Պէլկրատ—Նիշ խաթթը իւզէրինտէ պիր ան էվվէլ եօլճու վէ եիւք գաթարլարընը իշլէտտիրմէք իչին պիր խայլի վակօն վէ սաիր լէվազըմը ֆէրէշ միւթէահհիտ էշհէ սիփարիշ իթմիշ տիր։

—

Կէչէն կիւն Տէրսաատէթ Սու գումպանեասը իչին Անվէրսէ պիր վափօր իլէ վիւրուտ իթմիշ օլան եաղտըղըմըզ պիր խայլի սու պօրուլարը 4867 աթէշ օլուպ Սթէնիա, Գասըմ բաշա, Թօլմապաղչէ վէ Պէշիքթաշ չէմթլէրինէ պուլունտուրուլմուշ տըր։ Տիկէր պիր վափօր իլէ տախի մէզքիւր գումպանիա նամընա պիր խայլի քիրէճ վէ չիմէնթօ վիւրուտ իթմիշ տիր։

—

Իզմիտ օրման միւֆէթթիշի Բաղի էֆէնտինին նէ սուրէթլէ իյֆայի վազիֆէ իթտիկի թէֆթիշ իթմէք իւզրէ Իզմիտէ կէօնտէրիլէն պիր մէմուրը մախսուսըն բայէսէթընտա Բաղի էֆէնտինին [illegible] պիր խայլի սու իսթիմալաթ իճրա իթմիշ օլտուղընտան [illegible] Բաղի էֆէնտի իլէ միւֆէթթիշ Րիզա վէ կարաճալարը էֆէնտիլէրտէն միւքէլլէֆ պիր թահգիգաթ գօմիսիօնու թէշքիլ իթմիշ տիր։

—

Եանեատան 13 հազ․ թարիխլի եազըլըյօրընա կէօրէ, Թարիխը մէզքիւրտէն պէշ կիւն էվվէլ պազար էրթէսի կիճէ եարըսընա եագըն պիր վագթտա Այասօֆօլ վէ Սթավրի նամ աշգըյալարըն թահթը գումանտասընտա եէտտի նէֆէրտէն իպարէթ իքի հայտուտ չէթէսի, Եանեատան պէշ սաաթ մէսաֆէտէ վագի Թըրիւթինիգօ գարիյէսինէ տուխուլ իլէ, Հաճի Գօսթի նամ զիմմէթլի խարալաշտան սօնրա մէրգումըն օղլունը, կէլինինի վէ գըզ գարտաշընը, վէ Անաստօթի նամընտա պիրինին գարըսընը օղլունը վէ Բաբագ Եանինին գըզընը քի ճէմ'ան ալթը քիշի տաղա գաչըրմըշ տըր։ Բունլարըն խէլասը իչին 5000 լիրա խաթէնի իստէմիշ։ Գիրտօնաամէ գարիյէսինտէն պաշգա օղլու իքի քիշի տաղա գաչըրըլըպ, պարասը գաչմըշ իսէ տէ, օղլու հայտուտլար թարաֆընտան գաթլ իտիլմիշ տիր։

—

Պանգնօթլըն իթհամ ու իխթիրա Զինլիլէրէ աիթ օլուպ, Միլատտան 2697 սէնէ էվվէլ իլք տէֆա թէտավիւլէ չըգարըլմըշ, վէ օ զէման [illegible] նամը թահթընտա պուլունմուշ տըր։

Իպթիտասընտա Խազինէի տէվլէթ թօղրուտան թօղրույա պու պիլէթլէրի միւպանը թէտավիւլէ չըգարըր, լաքին միւթէախխըրէն էմրը թէտավիւլ պու մագսատ մէվզիյ օլունան վէ հիւքիւմէթին նէզարէթ վէ գօնթրօլը թահթընտա պուլունան պանգալարա թէրք օլունմուշ տըր։

Զինլիլէրին էսքի պանգնոթլարը զէմանէ միւզգին պանգնոթլարընա պէնզէր իտի, պինաէն ալէյհ պանգանըն իսմի, թարիխը թէտավիւլի, նումէրօսը վէ միքտարը իլավէ մուհտէլէֆ օլուպ [illegible] իլէ պաղլը իտի վէ մէզքիւրին իմալ պու պանգնօթլար իդթիզա օլունան դուրթ լարուզ կուլուզ թէզէմէ տէ գարածալար լի․ տիւնարինտէ [illegible] իմիշ։

Պու պանգնօթլարտան պիրի հազրէթը խասթան 1399 սէնէ էվվէլ եապըլմըշ օլտուղը հալտէ, էլան Բէթէրսպուրղտա Ասիա միւզէխանէսինտէ պուլունմագտա տըր։

—

Մանչէսթըր վէ Տէրսաատէթ թիճարէթ մաղազալարը պուլունան Լէֆթէրիատիս նամ թիճարէթ գումպանեասը՝ պու քէրրէ ըղչարը իֆլաս իթէրէք 20000 Օսմանլը լիրասընտան զիյատէ ալաճագը պրագմըշ տըր։ Մէզքիւր գումպանեա եէկրամ 50 իֆթարը տահիքլէրինէ թէքլիֆ էյլէմիշ տիր։

—

Պաշա Մօնիթէր Բէյէրսըտէ (Ալանտեան Ովկիանոս) կինէ ատալար ճիվարընտա գազազէտէ օլմըշ պիր սէֆինէնին բարչալարը պուլունմուշ տըր։ Բիւյայէթէ կէօրէ, սէֆինէի մէզքիւրէ թայֆասընտան 17 քիշի էնսան էթի եէյէն ճէզիրէի մէզքիւրէ վահշիլէրի թարաֆընտան էքլ օլունմուշլար տըր։

—

Ճումա կիւնիւ եօլլէնէ եագըն, Պէյօղլունտա Աղա Ճամիսի ճամատէսինտէ քիւսօթասը խըրսըզըն պիրի պիր չօգ ատամըն կէօզիւ էօնիւնտէ պիրիսինին սաաթ գօրտօնընը գարբըգ գաչմըշ իսէ տէ, իթտալեա գօնսօլօսխանէսինին էօնիւնտէն գօշարագ կէչէր իքէն, գավասլար մէրգումու թութուպ սաաթ գօրտօնը էլինտէն ալըրգատան սօնրա սալըվէրմիշլէր տիր։

—

Մըսըրտա Էվրօբալըլարըն վէրմէսի իգթիզա իտէն վէրկիլէր 4 աթէթ օլուպ, պունլար՝ էմլաք, բաթէնթա, տամկա վէ արապա պէկիլի վէրկիլէրինտէն իպարէթ տիր։

—

Ալէմանեա պաշ վէքիլի բրէնս Պիզմարգ՝ բագը չըգարմագ սէնասը ու թիճարէթիյէ մէճլիսը [illegible] միւշարէլէյհ [illegible] այտա թիճճարանա 90,000 լիրա բաղը թէսլիմ վէ ֆիւրուխթ իթմէքտէ օլտուղը զանն օլունմագտա տըր։

—

Թայմըզըն պէյանընա կէօրէ, Ինկիլթէրրա թիճարէթ օտալարընըն ճէմիյէթի սօն պազար իթթիհա-ընտա աթլըտէքի գարարը վէրմիշ տիր․

«Շարգ տաքի մէնաֆիիմիզ նազարը իթպարա ալընարագ, Մըսըր Խըտիվինին հիւսնի բիւյանէ․․․ Պաշա Սէֆիտ վէ Գըրմըզը տենիզ արասընտա իքինճի պիր գանալ աչըլմասը վէ պու թէշէպպիւսատէ ինկիլիզ մէնաֆիինէ միւնասիպ պիր թարզտա վէքիլէր պուլունտուրըլմասը բէք միւհիմմ տիր։»

—

Իսքենտէրիյէտէն իշար օլունտուղընա կէօրէ, Մըսըրտա սըհհիյէ մէճլիսի ազասընա մուխթէլիֆ րիւթպէլէրտէն նիշանլար իթա օլունմուշ տըր։

—

ՊԱԼԸԳ ԵԱՂԸ
ՏԷԲՕՋԻԹՕՍՈՒ

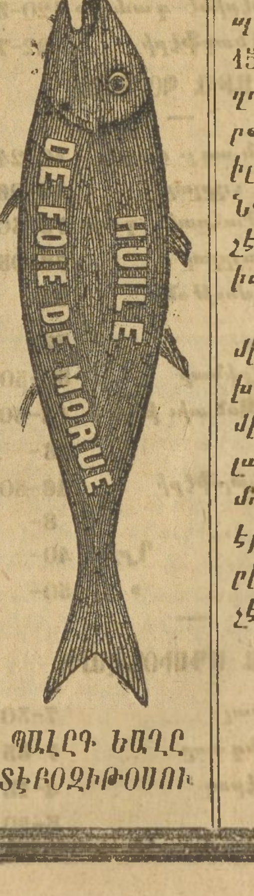

ՊԱԼԸԳ ԵԱՂԸ
ՏԷԲՕՋԻԹՕՍՈՒ

Սթամպօլտա Եէնի Ճամիտէ Բօսթախանէի Ավրէ գարշըսընտա պուլունան էճզախանէմիզտէ պալըգ եաղը տէբօզիթօմըզը պու տէֆա Լալէլիտէ Ճամիլչէրիֆի գարշըսընտա 15 նումէրօլը մաղազայա նագլ իթմիշ օլտուղումը, վէ էսնէ տէրմէնհը սապըգ Էվրօբանըն էն էյի ֆապրիգալարընտան թազէ իլաճլար կէթիրթտիրմիշիմ, վէ պալըգ եաղընը Նօրվէճիա մալը օլմագ իւզրէ օգգա վէ շիշէլէր իլէ սաթմագտա օլտուղումու իլան իտէրիմ։

Պինաէն ալէյհ Սթամպօլտա Եէնի Ճամիտէ Բօսթախանէ գարշըսընտագի էճզախանէմի շիմտիյէ գատար թէշրիֆ իտէն միւշթէրիլէրիմի, պունտան պէօյլէ պալատէ մուհարրէր Լալէլիտէ 15 նումէրօ իլէ մուրագգամ էճզախանէմէ միւրաճաաթ էյլէտիքլէրինտէ, թազէ վէ Էվրօբա ֆապրիգալարընըն էյի ճինս իլաճլարընտան րէչէթալարը եազըլաճագը պէյան օլունուր։

ՖԻՑԱԹ ԷՀՎԷՆ

ՏԻԳՐԱՆ ԱԼԼԱՀՎԷՐՏԵԱՆ

—Գարա տէնիզին Անատոլու սէվահիլինտէ վագը Շիլէտէն եազըլտըղընա կէօրէ ; օլ թարաֆլարտա իճրաի շէգավէթ իտէն պիր չէթէ էշգըյա՝ հոկումէթին ձնճի կիւնիւ Հիւսէյինլի գարիյէսինտէն տէօնէն Սալիհ աղա նամընտա պիրինի տէրտէսթ իլէ տաղա չըգարարագ էվվէլա 50 լիրա Թախլիս աջչէսի Թալէպ իթտիքլէրի հալտէ , մուախխէրէն 1570 ղրուշլա մէրգումը սալը վէրմիշլէր տիր : Էշգըյաի մէրգումէ Ալաճալը գարիյէլի պիր խըլամտան տախի 30 լիրա ալարագ սալը վէրմիշլէր տիր:

Պու արալըգ Շիլէ Էհալիսի պալըգ ավը իլէ մէշղուլ պուլունտըգլարընտան , մէվգի մէվգի պալըգ Թութմագտա օլան 500տէն միւթէճավիզ պալըգճըլար՝ պարընտըգլարը գուլիպէլէրէ էշգըյա Թարաֆընտան պիր սարգընթըլըգ վուգու պուլմամասը իչիւն պիր Թագըմ պէ․քճիլէր Թութմայա մէճպուր օլմուշլար տըր ; Մէրգում հայտուտլար էյէճմ Պէյգօզ վէ Իւսկիւտար Թարիգլէրի իւզէրինտէ տուրարագ, եօլլարը քէսմիշլէր տիր :

Քէյգա մահալը մէզ․քիւրտէն իշար օլունտուղընա նազարէն , Աղվա պօղազընըն կէօ․քսու տէրէսի՝ եաղան շէտիտ եաղմուրլարտան չիմտիյէ գատար էմսալի կէօրիւլմէմիշ պիր սուրէթտէ Թուղեան իտէրէ․ք , մէզ․քիւր տէրէ իւզէրինտէ պուլունան տէյիրմէնլէրտէն 11ի եըգըլմըշ վէ իքի քիշի տախի Թէլէֆ օլմուշ օլտուղու կիպի , Եազըպալը գարիյէսինտէ իքի խանէյի վէ Աղվա պօղազը չարշըսընը վէ պիր ճամիյի սու պասմըշ տըր :

Իշպու սու Թուղեանընտան վուգուա կէլէն խասարաթ 800.000 լիրայա պալիղ օլտուղու Թախմին օլունույօր իմիշ :

—Իսլամ կազէթալարընտա օգունտուղընա կէօրէ , զուհուր իտէն շէտիտ պիր գասըրգա Լարիսատա (Եէնիշէհիր) պիր ճամիյի եըգմըշ օլմագլա , Միւսլիմանլար՝ պու վագայա, իսլամ արազիսինէ հիճրէթ իթմէմէլէրի իչիւն ճէնապը Հագգըն պիր իխթարը նազարը իլէ պագարագ Անատոլույա հիճրէթ իթմիշ օլտուգլարընտան , բէ․ք չօգ Միւսլիման քէօյլէրի խալի գալմըշ տըր :

—Էվվէլ․քի կիւն Ագտէնիզտէն կէլէն պիր Րուս Թօրբիլ վաբօրը՝ Օտէսայա միւթէվէճճիհէն Տէրսաատէթ լիմանընտան միւրուր էյլէմիշ տիր :

—Իւչ գըթա Օսմանլը հարպ սէֆինէսինին ճիտտէյէ մուվասէլէթ իթտիյի, վէ ալաֆր. հոկումէթին Յինէ գատար ճիտտէյէ մուվասէլէթ իտէն իսլամ հաճըլէրինին մըգտարը 27.777 նուֆուսա պալիղ օլտըղը մահալինտէն եազըլըյօր :

—Մալիւմ օլտուղու վէճհլէ, իքի իւչ կիւնտէն պէրու Իս․քէնտէրիյէտէն կէլէն Թէլէկրաֆլար՝ շէհրը մէզ․քիւրտէ գօլէրանըն հէման եէնիտէն պաշլամըշ օլտուղընը վէ Լինէ իլէ Ասիւթտա մէֆիյաթըն պիրէր մըգտար արթտըղընը խապէր վէրմէ․քտէ տիրլէր : Պունտան գօլէրանըն Թէմամէյլա Մըսըրտան միւնտէֆի վէ զաիլ օլմամըշ օլտուղու աննաշըլըպ , գըշ խօ հէման հիւլուլ իթմիշ վէ պու մէվսիմտէ գօլէրա իլէթի եէլիզ գաթ զիյատէ տէհշէթլի օլտուղու մէշահիտը աթըպպաճա մուսատտագ վէ միւճէրրէպ պուլունմուշ օլտուղունտան , եազ մէվսիմինտէ իշպու իլէթը մէխուֆէտէն գուրթուլտուգ իսէ, պարի գըշըն եագըպ էյէ վէրմէմէ․ք իչիւն , շէհրիմիզին աճմալը սըհհիյէսինէ տըգգաթտա վէ էվվէլճէ իթթիխազ օլունան Թէտապիրին տէվամընտա իճապ վէ Թէ․քասիւլ կէօսթէրիլմէմէսինի մէրճիինէ աճիզանէ իխթար իտէրիզ :

—Պիր Րուս կազէթասը՝ Գուտսը Շէրիֆ Րում Բաթրիգը ճէտիտինին ախիրէն Բէթէրսպուրկա ազիմէթինտէ, Բաթրիգլիկէ միւնասիպ պիր ալայ իլէ իճրայի այինտէն իճթինապ իթտիկինի պէյան էյլէտիկի սըրատա, իճթինապը մէզ․քիւրըն սէպէպինի իդահ իտէրէ․ք , պու Բաթրիկին Թէպաայի Օսմանիյէտէն օլտուղունը, վէ օ հալտէ հուգուգը հազըրԹը Շէհրիյարիյէ [illegible] օլունմատըղըն, Բաթրիգ կիպի [illegible] պէրու [illegible] օլտուղընը իլան իթմիշ տիր :

—Եանըգ վալի մէ․քիւբի Խիզզէթ պաշա հազրէթլէրի՝ էվվէլ․քի կիւն Տէրսաատէթէ կէլմիշ տիր :

—Բէժի խարբէ մէճլիսի ազասընտան Մ. Լէօնիտաս Պալթաճի կէլէճէ․ք ճումա կիւնիւ Բարիզտէն Տէրսաատէթէ ավտէթ վէ մուվասէլէթ իտէճէ․ք տիր :

—Պիր Րումէն կազէթասընտա օգունտուղընա կէօրէ , պու կիւնլէրտէ Բարիզտէն Րումանիա մալիյէ նէզարէթինէ քիւլլիյէթ իւզրէ վիւրուտ իտէն եւիզտէ պէշ ֆայիզլի էսհամ գուբօնլարը միեանընտա, պիր չօգ գալպ վէ սախթէ գուբօնլար պուլունմուշ տըր :

Պէօյլէ պիր հալին պիզիմ բիյասամըզտա տա վուգուը միւմքինսիզ տէյիլ տիր :

—Պահրիյէ Նէզարէթի՝ Սէւ․քի ֆըրգաթիյինին հաղըրլանմասընը մէմուրինը աբտէսինէ էմր իթմիշ տիր :

—Ալթընճը օրտու (Պաղտատ) միւշիրի Հիտայէթ բաշա հազրէթլէրինին ազլ խիւլուսի հազգընտա պիր շայիա տէվէրան իթմէ․քտէ օլտուղընը Թ. Հա․քի․քաթ եազըյօր :

—Մէ․քթէպիյը ասքէրիյէ միւֆէթթիշի Իսմայիլ էֆէնտինին էօհտէսինէ պու քէրրէ գայմագամլըգ րիւթպէսի Թէվճիհ պույրուլմուշ տըր :

—Տիյարպէքիր վիլայէթի մէարիֆ միւտիրի Րէշատ պէյ՝ մէմուրիյէթինտէն իսթիֆա իթմիշ, վէ իշպու իսթիֆասը Մէարիֆ նէզարէթինտէն գապուլ օլունմըշ տըր:

—Տէրսաատէթ Սու գումբանեասը՝ ամէլիյաթը ինշաիյէսինի սէրիան իլէրի կէօթիւրմէ․քտէ օլուպ , Պէշիքթաշ վէ Գապաթաշ վէ Ֆընտըգլը վէ Սալը բազարընտան Թօբխանէյէ գատար էն պէօյլէ․ք պօրուլարը քեամիլէն ֆէրշ իթմիշ օլտուղու կիպի, Պէյօղլունտա տա պաղը մահալլէրտէ պօրուլարը կէօմմիւշ , վէ Օրթաքէօյտէ Բանկալթիտէն Թագսիմէ տօղրու օլան պօրուլարը կէօմմէկէ պաշլամըշ,վէ սախրապաղը մահալլէրէ տէ պօրուլարը նագլ իլէ պու հաֆթա վագ ու ֆէրշի ամէլիյաթընա միւպաշէրէթ իտէճէ․քմիշ:

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԷՎՐՕԲԱ ԲՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա 20 Հոկտ.

Ինկիլ. էսհամը Ինկ. Լիր.	101-7/16
Օսմ. էսհամը աչըլաը	09-5/8
» » գարանտը	09-5/8
Իսթիգրազ 65	12-
» 69	10-5/8
» 71	68-
» 72	17-
» 73	09-1/2
Օսմանլը Պանգասը	18-1/8
Րուսիա իսթիգրազը	86-1/4
Մըսըր տույ.մութա հըտէ	69-1/8
» իմթիյազլը	89-7/8
Տայիրա Սանիէ (Մըսըր)	65-3/4
Րօթշիլտ իսթիգրազը (Մըսըր)	89-7/8
Մաճարիսթ. էսհամը 1877	101-1/2
Գամպիօ Բարիզ 3 այ վատէ	-

Բարիզ 20 Հոկտ.

Ֆրանս. էսհ. 3 % Փր.	78-27 1/2
» » % 5	108-32 1/2
Օսմ. էսհամը աչըլաը	09-80
» » գարանտը	09-72 1/2
Իսթիգրազ 65 Փր.	63-
» 69	51-
» 73	47-
Րումէլի շըմէնտըֆէրի	46-50
Օսմ. Պանգասը	705-
Գրէտի Լիօնէ	553-75
Գրէտի Ֆօնսիէ	1245-
Լիօն ագսիօնը	1372-50
Սուէյիշ ագսիօնը	2255-
Րուսիա 5 % 1877	93-1/2
Իթալիա էսհամը	91-05
Մըսըր Ֆօնտ. մութահըտէ	348-75
Մաճարիսթան էսհամը	-
Իսպան 6 % 1879	-
Գամպիօ 3 այ վատէ	25-24

Վիէննա 20 Հոկտ.

Լօնտրա իւզէրինէ գամպիօ	120-30
Րումէլի շըմէնտըֆէրի	22-70

ԳԱԼԱԹԱ ԲՕՐՍԱՍԸ

Էսհ. ումմ. տիւն ազ. գար.	10-24
Գու. սապահ աչըլաը	10-26
Մըսըր մութթահըտէ. գար.	75-30
Գու. սապահ աչըլաը	76-05
Իսթիգր. 63 (մութթօն)	61-
» 65	59-
» 69 (բիւնար)	52-50
» 72 (Գօն ախւ Թրէ.)	18-50
» 73	46-
Րումէլի շըմէնտըֆէրի	48-50
Ազգէ Փայիզի	8-
Րէբօր Ղրշ.	40-
Հէվալէսիզ »	50-

ՊԱՆԳԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Գրէտի Ժէնէրալ	7-30
Օթամանլը պանգասը	7-35
Սօսիէթէ Ժէնէրալ	4-15
Թրամվայ	5-20

ԱԳՋԷԼԷՐԻՆ ՖԻՅԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղրշ.տան	Ղշ. Բր.
Պէյազ մէճիտիյէ Փարգը	108-
Մէթալիք »	101-
Պէշլիք »	103-20
Ալթըլըգ »	103-20
Գազըր »	700-
Գայմէ	1200-
Ինկիլիզ լիրասը	110-04
Ֆրանսըզ ալթունը	87-20
Բօլ	80-25
Գրէմից ալթունը	81-20
Գարպօն գայմէսի	09-40

ՇԱՅԱՆԸ ՐԱՂՊԷԹ ԹԷԼՍԻՍԱԹ

ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ. —Ֆօթօկրաֆ. Պուլէ գարշուսու Նօ. 677 , հէր նէվ ֆօԹօկրաֆ չէքիլիր , վէ Սթամպօլուն շայանը Թամաշա մահալլէրինին րէսիմլէրի պուլունուր :

ԱՇԸ ԳԱԼԷՄԼԷՐԻ . —Պէյօղլունտա Այնալը Չարշըտա (Բասաժ Օրիանթալ) Նօ. 15. ՏՐ. ՎԻՕԼԻ :

Հ. ԱՎԷԼԻՍ . —8 Բասաժ Օրիանթալ . Պ. Ալէաթը ճէրրահիյէ մաղազասը :

Իշպու իլան ճէտվէլինէ տախիլ օլմագ իսթէյէնլէր , Գալաթատա Տէլիրմէն խանընտա Նօ. 16 ԷՍԹԸՐՆ ԱԺԱՆՍԻ իլանաթ իտարէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլի տիրլէր :

ԻԼԱՆԱԹ

Խազինէի Խասսաի Շահանէտէն կէլէն իլան.

Էրզագ անպարընա ալընաճագ միւթէնէվվի տագիգտէն պիրինճի Հէրսօն տագիգինին պէհէր չուվալը 145 վէ իքինճի Հէրսօն 135 վէ իւչիւնճիւ Հէրսօն 125 , վէ 2 սաֆէր 170 վէ իքինճի էքլի 105 վէ իւչիւնճի էքլի 100 վէ տէօրտիւնճիւ էքլի 85 վէ պիրինճի մաճար 245 վէ անաթրա 155 վէ չավտար 220 ղրուշտա օլուպ գարարը գաթիսի իշպու Թըշրինը էվվէլը Րումինին 12ինճի չարշէնպիհ կիւնիւ վէրիլէճէկինտէն , իսթէ․ք իտէնլէրին եէվմը մէզ․քիւրտէ Խազինէի Խասսաի Շահանէտէ պուլունմալարը իլան օլունըր:

6 Թըշրինը էվվէլ 99 3—3

Խազինէի Խասսաի Շահանէտէն կէլէն իլան .

Իրսալը վէ հէվալիսինտէ պուլունան գըշլագը Հիւմայունլարըն պէտէլը իճարը մալիւմէ իլէ իհալէսի գարարը գաթիսի Թըշրինը էվվէլին 10ընճը բազար էրթէսի կիւնիւնէ Թալիգ օլունտըղընտան , Թալիպլէրինին եէվմը մէզպուրէ գատար Խազինէի Խասսաի Շահանէյէ կէլմէլէրի իլան օլունուր :

4 Թըշրինը էվվէլ 99 3—3

Խազինէի Խասսաի Շահանէտէն կէլէն իլան

Էմլաքը Հիւմայունտան Չէնկէլ քէօյինտէ իճաաթիյէտէ վագը Թաշ օճագլարը գասըմտան իթիպարէն իճար իտիլէճէկինտէն , Թալիպ օլանլարըն Խազինէի Խասսաի Շահանէյէ կէլմէլէրի իլան օլունուր :

9 Թըշրինը էվվէլ 99 3—1

Մա Հաճի Թօղրուլ՝ Լնգարէ վիլայէթինտէ վագը օլուպ միւտտէթը իհալէսի 99 սէնէսի չուպաթը զայէսինտէ միւնգազիյէ օլաճագ օլան հիւլ մատէնինին 300 սէնէսի մալթը իպթիտասընտան 304 սէնէսի չուպաթը նիհայէթինէ տէկին 5 սէնէ միւտտէթ իլէ վէ չէրախթը լազըմէ իլէ իհալէսի գըմիշընտա միւզայէտէսի տէքէսթ օլտուղընտան , Թալիպ օլանլարըն վէ տահա զիյատէ Թաֆսիլաթ իսթէյէնլէրին Օրման վէ Մէատին մէճլիսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր :

5 Թըշրինը էվվէլ 99

Քէնտիրէ գազասը իլէ Լանգազա նահիյէսինտէ քեաին 48 գըթա միրի օրմանլարընա սալը հագըղը գասըմընտան իթիպարէն 6 այ միւտտէթլէ լէճիլիլ բայ խուխալ օլունաճագ հայվանաթըն գօնթրաթօ միւսէվվէտէսինտէ միւնտէրիճ չէրաիթէ Թէվֆիգէն , գըշլա պէտէլի Թօրտան վէ մագԹուէն 60000 ղրուշտա Թալիպի էօհտէսինտէ օլտուղընտան , զամմը իլէ Թալիպ օլանլարըն վէ տահա զիյատէ մալիւմաթ ալմագ իսթէյէնլէրին իշպու Թըշրինը էվվէլը Րումինին 13ինճի բէնճշէնպիհ կիւնիւնէ գատար Տէրսաատէթտէ Օրման վէ Մէատին մէճլիսինէ վէ մահալինտէ Սէլանիկ Օրման միւֆէթթիշլիկինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր :

6 Թըշրինը էվվէլ 99

Տէրսաատէթ Պիտայէթ մահքէմէսի իճրա տաիրէսինտէն կէլէն իլան .

Պօյաճը Թէօտօրինին Պիրինճի հուգուգ տաիրէսինտէն իթթա գըլընան իլամ մուճիպինճէ , Բօլիմէն վէլէտը Խրիսթօտուլօյա տէյնի պուլունան մէպալիղը մալիւմէնին Թէսվիյէսի զըմնընտա մէտիւնը մէրգումըն Սուլթան Պայազիտտէ Էմին պէյ մահալլէսինտէ Օճագլար պաշը ճատտէսինտէ քեաին պիր Թարաֆը խիյանըն 21 նումէրօլու գունտուրաճը տիւ․քքեանը , տիկէր Թարաֆը Հաճի Շիւ․քրի էֆէնտինին 29 նումէրօլու խանընըն գարուսը, արգասը հալի վէրանէ , էօնիւ ճատտէի մէզ․քիւր իլէ մահտուտ 23 նումէրօ իլէ մուրագգամ պօյաճը վէ 27 նումէրօ իլէ մուրագգամ տիկէր գունտուրաճը տիւ․քքեանլարը քի ճէման իւչ պապ տիւ․քքեանըն տէրունինտէ միւսթէգարր 7 ատէտ պօյաճը կէտի․քլէրինտէն պիր ատէտ կէտիկին 120 սէհիմ իթիպարը իլէ 80 սէհիմ հիսսէսի պունտան ագտէմ պիլ միւզայէտէ 5500 ղրուշտա Թալիպի էօհտէսինտէ Թէգարրուր էյլէմիշ օլտըղընտան, պունտան զիյատէյէ եանի 100տէ 5 զամմը իլէ Թալիպ օլանլարըն իշպու Թըշրինը էվվէլը րումինին 7ինճի կիւնիւնտէն իթիպարէն 31 կիւն զարֆընտա , միւնատի Պէքիր աղայա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի Տէրսաատէթ Պիտայէթ մահքէմէսի իճրա տաիրէսինտէն իլան օլունուր :

6 Թըշրինը էվվէլ 99

Շէհր էմանէթինտէն կէլէն իլան .

Թէրգօս կէօլինտէն Պէյօղլու ճիհէթինէ գումբանեասը մարիֆէթիյլէ ճէլպ օլունաճագ սու ամէլիյաթընտան տօլայը Թէրի գարիյէսի ճիվարընտա Սագըզաղաճընըն ալթ պաշընտա վէ տէրէ Թարաֆընտա օլուպ միւզայէտէսը իճապ իտէն 3416 զըրա արազինին պէհէր արշընընա իսթիմլաք գարարնամէսի մուճիպինճէ Թային օլունան հէյէթ Թարաֆընտան , 4էր ղրուշ գըյմէթ Թախմին ու Թագտիր օլունմուշ , վէ գարարնամէի մէզ․քիւրըն 8ինճի մատտէսի հիւ․քմինճէ Ալթընճը տաիրէի պէլէտիյէ գօնագը գարուսընա վարագաի մախսուսէ Թալիգ օլունտուղը կիպի , արազիի մէզ․քիւրէնին միւնասիպ մահալինէ տախի լէվհա Թալիգի իլէ պիր վարագա եապըշտըրըլմըշ օլտուղը իլանը քէյֆիյէթէ իպթիտար գըլընըր :

8 Թըշրինը էվվէլ 99

Քէզա

Կէյվիզէ գազասը տախիլինտէ վագը Խաս Պէյլիք մանտրասընըն սէնէի հալիյէ բուզը գասըմընտան իթիպարէն վէ Նիզամընա Թէվֆիգէն , տէմիր պաշ հայվանաթ վէ էշեասը իլէ պէրապէր զամթ իթմէ․ք իւզրէ մէվգի միւզայէտէյէ գօնուլարագ , պէտէլը իճարը սէնէվիսի 17800 ղրուշտա Թալիպի իւզէրինտէ պուլունտուղունտան , վէ իհալէի էվվէլիյէսի շէհրը հալը րումինին 20ինճի բէնճշէնպիհ կիւնիւ իճրա գըլընաճաղընտան, զիյատէյէ Թալիպ օլանլարըն եէվմը մէզ․քիւրէ գատար Մէճլիսը իտարէի Էմանէթէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր :

9 Թըշրինը էվվէլ 99

Իլամաթը շէրիյէ իճրա տաիրէսինտէն կէլէն իլան

Վասի Խատիճէ Մէլէ․ք Հանըմըն Մուսթաֆա աղա զիմմէթինտէ պա իլամը շէրի ալաճաղը օլան մէպալիղը մալիւմէնին Թէսվիյէսի զըմնընտա , մէտիւնը մէրգումըն Հաթապ գարուսընտա Հօճա Խայրէտտին մահալլէսինտէ Այազմա իսկէլէսի սօգաղընտա 4 նումէրօ իլէ մուրագգամ մուգատէմէ բէ․քմէզճի , վէ էլէքմ Թահթաճը տիւ․քքեանը կէտիկինին Նըսըֆ հիսսէսի շայիասընտան միւթէսարրըֆ օլտուղը իքի սէհիմ հիսսէսի շայիասընըն Թարիխը իլանտէն 15 կիւն սօնրա ֆիրուխԹընա Թէշէպպիւս օլունաճաղը իլամաթը շէրիյէ իճրա տաիրէսինտէն իլան օլունուր :

8 Թըշրինը էվվէլ 99

ՍԷՊԶԷՎԱԹ ՖԻՅԱԹԸ

Շէհր էմանէթինտէն կէլէն իլան

Շէհրը հալը Րումինին 4ինճի սալը կիւնիւ էմին էօնիւնտէ սաթըլան սէպզէնին Փիյաթը՝ սիմ մէճիտի 20 ղրուշ հիսապը իլէ պէր վէճհը աթի պէյան օլունուր .

Ճինսը էշեա	Ատէտ	Ղրշ	Փարէ
Եէրլի պամեա	1000		100
Թուզլա պամեասը	1000		
Ասմա գաբագը	1		
Սագըզ գաբագը		1	30
Չալը Փասուլեասը բր.			40
Այիշէ գատըն Փասուլեասը		1	35
Էէր Փասուլեասը		1	16
Գըրմըզը տոմաԹէս բր.		1	10
Էէշիլ տոմաթէս		1	12
Պարպ. Փասուլեասը		1	40
Օրթա էնկինար			
Պագլա			
Պօսթան բաթլիճանը	100		480
Պաշ բաթլիճան	100		400
Օրթա »	100		200
Թօպաճ »	100		100
Պէզէլեա			
Բանճար		1	12
Թազէ սօղան			
Սէմիզօթ		1	20
Մէլհէյէ		1	28
Գավաթա	100		40
Գըրմըզը պիպէր	100		
Պաշ սալաթալըգ	100		
Օրթա »	100		
Պաշ մըսըր	100		
Օրթա »	100		
Եէշիլ ածը պիպէր		1	20
» Թօրալըգ »		1	25
Լահանա		1	12
Բրասա տէմէթ	1		12
Ըսպանագ		1	8
Էպէմկէօմէճի		1	
Շալգամ		1	20
Գարնը պահար			
Բաթաթէս			
Հավուճ		1	40
Քէրէվիզ		1	30
Պալ գաբագը		1	15
Էէր էլմասը			
Գըրմըզը պիպէր			

Սէպզէնին Թօբտան սաթըլան Փիյաթը պալատէ մուհարրէր օլուպ , պունուն չիւրիւ․քճիւ՝ չէյ օլմասը իլէ Նագլիյէ վէ մէսարիֆը սաիրէյէ գարշըլըգ օլմագ իւզրէ սէպզէճի տիւ․քքեանլարընտա պու Փիյաթա նիսպէթէ եիւզտէ 15 նիսպէթինտէ Թիճարէթ զամմը իլէ սաթըլմասը գարարլաշտըրըլմըշ օլտուղընտան , անտէն զիյատէյէ սաթան օլուր իսէ , օ միւսլիւքլէր հագգլարընտա մուամէլէի ճէզաիյէ իճրա օլունմագ իւզրէ Շէհր էմանէթի վէ տաիրէի պէլէտիյէ միւտիր վէ մէմուրի միւֆէթթիշլէրինէ միւրաճաաթըլէ պէյան օլունմասը րէճա օլունուր :

4 Թըշրինը էվվէլ 99

ԻԼԱՆ

Գալաթա ճիվարընտա Եէնի ճամի սօգաղընտա 36 նումէրօլու մաղազանըն միւտիրի պուլունան Մ. Եէրասիմօս Վրիօնի , մահը հալըն եիրմի եէտիսինտէն պաշլայարագ , մէզ․քիւր մաղազատա մէվճուտ օլուպ աթիտէ էնվար պէյան օլունան էմթիա վէ էշեայը սէրմայէսի պահասընտան տահա տուն վէ էհվէն պիր Փիյաթըլէ սաթմաղա գարար վէրտիկինտէն , ֆէտաքեարլըղընը չիմտիյէ տէկին հիւնիւ Թէվէճճիւհլէրինէ մազհար օլան էհալիի միւհթէրէմէյէ իլան իլէ քէսպը մէֆախէրէթ իտէր : Մէզ․քիւր մաղազատա պաշլըճա պուլունան էշեա գիւ․քիւր վէ իւնաս իշին եուն վէ բամպուգ ֆանէլալար , պէյազ վէ րէնկլի կէօմլէ․քլէր , քէզալի․ք գիւ․քիւր վէ իւնաս իշին եուն վէ բամպուգ չօրապլար , բամպուգ վէ քէթէն մէնտիլլէր , վէ բամպուգ բէշքիրլէր , հավլուլար , եունտան եէլէքլէր , քէթէնտէն վէ բամպուգտան եաթագ էօրԹիւլէրի , վէ քէթէն համամ Թագըմլարը , վէ գատընլարա մախսուս մատամբօլլար , վէ էնվաի պէզլէր , վէ քէթէնտէն մամուլ էնվաի բէրտէլի․ք Թիւլլէր , վէ գատիֆէ վէ քէթէն վէ իբէ․քլի գումաշլար , վէ տէօշէմէլի․ք հէր նէվ գումաշլար , գատընլարա մախսուս էնվաի Թուվալէթ Թագըմլարը վէ հէր նէվ չուխալար :

Շու էհվէն Փիյաթլէ սաթըլաճաղը իլան օլունան էշեաի մէզ․քիւրէտէն իսթիֆատէ զըմնընտա, էհալիի միւհթէրէմէնին մաղազայի մէզ․քիւրէյէ Թէշրիֆ պույուրաճագլարընը գավիէն մէմուլ իտէրիմ: 8—6

ՏՕԳԹՕՐ ՃԱՐՏԱՐԵԱՆ

Բարիզ աթըպպասընտան ՏօգԹօր Ճարտարեան էֆէնտի՝ չիմտիյէ գատար իգամէթ էյլէմիշ օլտըղը Պէյօղլունտա Շիշլի սօգաղընտա վագը խանէսինտէն, պու քէրրէ խանէի մէզ․քիւր գարշըսընտա Միսք սօգաղընտա քեաին 25 նումէրօլը խանէյէ նագլը մէքեան էյլէմիշ օլտուղընտան , իշպու եէնի խանէսինտէ հէր բազար էրթէսի վէ բէնճշէնպիհ կիւնլէրի սաաթ 3 տէն 8է գատար խասթէկեանը գապուլ վէ Թէտավի էյլէյէճէ․քի իլան օլունուր :

Պունտան մաատա Տօգթօրը մումայիլէյհ հէր սապահ սաաթ 3է գատար քէնտի խանէսինտէ պուլունուր : 10-10

ՊԱԼՍԱՄԻՆԸ ՇԱՐԳԻ

Ճիյատէ սօղուգ վէ կիւնէշին Թէ․քսիրինտէն մուհաֆազա իտէրէ․ք ինսանըն պէտէնինի եումշագ սագլար վէ րէնկինի պօզմայարագ կիւզէլլէշտիրիր վէ իպգա իտէր օլմագլա , գարըլարըն էն․քօբրիսի պունու իսթիմալ իտէրլէր:

Մալիւմ օլտուղը վէճհլէ չէհրէտէ էրինէրէ․ք , բուխուս վէ չանըլը վէ չիլ վէ պունլարա միւշապիհ էմրազա Պալսամինը Շարգի իսթիմալ օլունըպ, եանի սապահ վէ աքշամ պիր Փինճանը գօնըլըպ ինէ․ք տիւլպէնտ իլէ չէհրէյէ վուրուլուրսա հալտէ հիչ պիր չէյ գալմամագտան մաատա , ինսանըն եիւզինին հիւսնիւ ան վէ լէթաֆէթինի տէ սագլար : Գարըլարըն չէհրէ վէ մէմէլէրինէ սաիր ազալարընտա բէյտա օլան չիլ տէնիլէն իլէթի տէ տէֆ իտէր . գաշընըն եէրլէրի տէ տիւլպէնտ իլէ վուրուլուր . գարըլար՝ սապահլարը եիւզլէրինի եըգար իքէն պիր մըգտար տա Պալսամինը Շարգի իլէ սիլինտիքլէրինտէ , չէհրէլէրինի կիւնէշին Թէէսիրաթընտան հըֆզ իտիպ կիւզէլլէշտիրիրլէր :

Պալսամինը Շարգի՝ գըշըն տուտագ , էլլի վէ էլլէր իլէ այագլարտա կէլէն եարըգլարը իէյիլէշտիրիր , պիր չօրպա գաշըղը սուեա պիր գատէհ Պալսամինը Շարգի գօնըլըր իսէ , ... Թէսիր իտէր , վէ հէմ պէօյլէ վէ հէմ ... չօճուգլար իչիւն գուլլանըլըր :

Պալսամինը Շարգի Պէյօղլունտա Տօղրու եօլտա քեաին Բարիզ Տարիւլֆիւնունու Բըրպալիս ազասընտան Գ.Փ. պիրատէրլէրին ինկիլիզ էճզախանէսինտէ պուլունուր : Գուտուլար՝ Պալսամինը Շարգինին հէմ մուհթիթ վէ հէմ տէ իմալ ու Թէրքիպ իտէճէնլէրի տիրլէր :

ԿՈՒՏՐՕՆ ՎԷՐՆ

ԵԱՆԻ

ՎԷՐՆ ԹԱՊԻՐ ՕԼՈՒՆԱՆ

ԳԱԹՐԱՆ ՍՈՒՅԸ

1883տէ Ամսթէրտամ սէրկիսի ումումիյէսինտէ մէտալիյայա նաիլ օլմուշ տըր .

Իշպու գաթրան քեամիլէն սուտա հալլ օլունապիլիր .

Տիկէր գաթրան սուլարընտա գաթրանըն պիր աղ գօզուսը վէ լէզզէթը պուլունմագտա իքէն , ԱՍԼԸ ԽԻԼԱՍԸ օլարագ եաբըլմըշ օլան իշպու գաթրան սույունտա չիֆա վէրէճէք պիլճիւմլէ խասսէլէր մէվճուտ տըր : Պիր էօյշիւ (մէլիէր) ՎԷՐՆ ԳԱԹՐԱՆընտա պիր հավըն հավի օլտըղը գուվվէթ մէվճուտ օլուպ , Ֆագաթ կիւնտէ 20 էօյշիւ ՎԷՐՆ ԳԱԹՐԱՆընտան ալընըրսա , հիչ պիր մազարրաթ տօգանմազ տա , եիրմի սաատ գաթրան հաւը ալընըրսա պաղըրսագ պիր Թէ․քիւրտէ պիր մէնֆաաթ հասըլ օլուր :

Իշպու գաթրան՝ տիկէր գուսուր Թէրթիպլի գաթրանլարտան տահա զիյատէ եարար օլտըղը կիպի , Ֆիյաթը տա իւչ գաթ էհվէն տիր : ՎԷՐՆ ԳԱԹրան սույուն 20 լիթրալըգ չիչէսի 1.50 Ֆրանգա վէ պունըն տիկէր պիր չիշէսի տէ 2.50 Ֆրանգա սաթըլըր :

Ումումի տէբօզիթէօրը Մ. ԱԼԻԲՐԱՆՏԻ նէզտինտէ տիր :

Պէյօղլունտա տօղրու եօլտա 169 նումէրօլու ՏԷԼԼԱ-ՍՈՒՏԱ էճզախանէսինտէ պուլունուր :

Էյի Թիւթիւն իչմէյէ մէրագը օլանլար՝ աթիտէքի մարգա իլէ օլան սիկարա քեաղըտընտան իսթիմալ իթմէլի տիրլէր .

ԼԸ ՏԷՐՆԻԷՐ ԳԱՐԹՈՒՇ

ՏԸ

ՊՐԱՆՇԹԷՅՆ ՖՐԷՐ

ՖԱԳՐԻԳԱՍԻՕՆ ՖՐԱՆՍԷԶ

ՆՕՊԼԷՍ ՕՊԼԻԺ

Պու մարգատան անլաշըլտըղընա կէօրէ , պու կիւնէ գատար պէօյլէ նէֆիս սիկարա քեաղըտը իմալ օլունմամըշ տըր :

Պու քեաղըտ հէմ գօզուլու վէ հէմ տէ տայանըգլը տըր :

Գալաթատա Գարաքէօյտէ Մ. Ս. Լէօնարտըն մաղազասընտա Փիրուխթ օլունուր :